

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління залученими коштами банку

Студента 2 курсу 3м групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізації «Банківська справа»

Велетнюка
Євгенія
Олександровича

Науковий керівник
канд. екон. наук

Белянко Лідія
Леонідівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук,
професор

Шульга Наталія
Петрівна

Київ – 2020

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ	6
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ	15
2.1 Інструментарій управління залученими коштами банку	15
2.2 Аналіз залучених коштів АТ «Альфа-банк»	28
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ	35
3.1 Впровадження світового досвіду з управління залученими коштами банку	35
3.2 Пропозиції щодо покращення управління залученими коштами банку	39
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах досить важливою складовою економічного прогресу країни є банківський сектор. Забезпечення надійного функціонування банківської системи, її конкурентоспроможності та ефективної діяльності є необхідною умовою стабільного розвитку економіки держави. Залучені кошти банку, як основне джерело формування його ресурсної бази, є однією з головних передумов піднесення української економіки та вирішення проблеми підвищення інвестиційної активності. Ефективність функціонування банків на стадії реформування вітчизняної банківської системи, а також масштабність обсягу їх послуг і впровадження ними у свою діяльність нових банківських продуктів значною мірою залежать від ефективності управління залученими коштами як фінансової основи банківської діяльності.

Обсяг і структура залучених коштів є основою банківської діяльності і головним критерієм, що характеризує якість роботи банку. В умовах євроінтеграції та нестабільної ситуації на фінансовому ринку, загального економічного спаду, зростання міжбанківської конкуренції, недостатності фінансових ресурсів та зростання їх вартості, підвищення стандартів фінансової стійкості з боку Національного банку України, удосконалення процесу управління залученими коштами банку, підвищення ефективності управління ними за рахунок використання новітніх технологій і адекватних стратегій розвитку, стають вкрай необхідними умовами для кожної банківської установи. Наукова та практична значущість цієї проблеми обумовлює необхідність проведення даного наукового дослідження.

Дослідження стану та перспектив розвитку управління залученими коштами банку постійно знаходиться в полі зору сучасних науковців. До вирішення проблеми оптимального управління залученими коштами у банку спрямовані дослідження таких зарубіжних та вітчизняних авторів, як: А. Бергер, Р. Деянг, Л. Местер, Заславська О.І. [3], Азаренкова Г.М., Васюренко О.В. [9], Герасимович А.М., Ричаківська В.І., Павленко О.П.,

Журбенко С.І. [19], Спіцин І.О., Шевченко Р. І., Вядрова І. М., Волохата В.Є.
[2]

Метою дослідження є розкриття теоретичних та методичних положень щодо управління залученими коштами банку.

Для досягнення мети передбачено вирішення наступних **завдань**:

- розглянути теоретичні засади управління залученими коштами банку;
- дослідити інструментарій управління залученими коштами банку;
- проаналізувати залучені кошти АТ «Альфа-банку» ;
- ознайомитись зі практичними аспектами управління залученими коштами провідних банків світу та можливостями імплементації провідного досвіду в практику вітчизняних банків;
- розробити рекомендації щодо покращення управління залученими коштами банку.

Об'єктом дослідження є процес управління залученими коштами банку, а **предметом дослідження** - теоретичні засади та методичні підходи щодо використання методів в управлінні залученими коштами банку.

Методи дослідження. Наступні методи наукового дослідження були використані при написанні роботи: при дослідженні сутності управління залученими коштами банку застосовані методи узагальнення та порівняння. Для характеристики статистичних даних був використаний емпіричний метод та метод опису. При побудові таблиць, графіків та їх аналізу були використані методи статистичного зведення, групування, графічного зображення і аналізу.

Інформаційною базою дослідження є Закони України, Постанови, Інструкції Національного банку України та інші нормативно-правові акти, наукові праці вчених-економістів, підручники, навчальні посібники з аналізу банківської діяльності та фінансового менеджменту банку, періодичні видання, статистичні дані Національного банку України, а також АТ «Альфа-Банк».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні методичних положень щодо покращенні управління залученими коштами АТ «Альфа-банку».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані під час дослідження наукові результати можуть стати основою для подальших наукових досліджень в удосконаленні управління залученими коштами банку.

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням автора.

Публікації. Окремі результати дослідження знайшли відображення в науковій статті: Велетнюк Є.. Теоретичні засади управління залученими коштами банку. *Бізнес-процеси у кредитно-фінансових установах*: зб. наук. ст. студ. денної та заочної форми навчання / відп. ред. Н.П. Шульга. Київ: Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2020. 426 с.

Обсяг та структура роботи. Робота складається з 3 розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи складає 51 сторінок. В роботі представлено 5 таблиць, 10 рисунків, 10 додатків та використано 36 наукових джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ

В сучасних економічних умовах надзвичайної важливості набувають процеси формування банківського капіталу, оптимізації його структури та якості управління усіма джерелами грошових коштів, що складають ресурсний потенціал банку. Тому особливої уваги потребує дослідження ефективності управління банківськими коштами, метою якого є якісна і кількісна оцінка структури залучених коштів. Зміцнення капіталу банків є однією з головних передумов подолання кризових явищ і підвищення інвестиційної активності.

Дослідження у сфері управління залученими ресурсами відрізняються різноманітністю науково-методичних підходів в силу пріоритетної важливості залучених коштів для банків. У науковій літературі розкриваються питання щодо формування та розподілу ресурсів банку, насамперед депозитів, або ж стосовно управління пасивами в цілому, проте практично відсутні фундаментальні дослідження, що розкривають концептуальні засади управління залученими коштами банку.

Розглянемо найбільш відомі визначення сутності «залучені кошти». Більш детально наукові дефініції «залучені кошти» розглянуто в Додатку А.

На думку таких вчених, як А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна, залучені кошти банку - це сукупність коштів на поточних, депозитних та інших рахунках юридичних та фізичних осіб, на рахунках громадських організацій, різноманітних суспільних фондів, які використовуються в активних операціях з метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку [7].

Ряд інших науковців, серед яких Васюренко О.В, вважають, що залучені кошти – це кошти, що акумулюються банком на певних умовах на різних видах рахунків клієнтів [9].

Вядрова І. М. надає наступне тлумачення - це фінансові ресурси отримані від юридичних та фізичних осіб, а також інших кредиторів в достатньому обсязі, певної структури та при мінімальних витратах задля їх ефективного розміщення, з урахуванням інтересів усіх учасників даного процесу [2].

В економічній літературі помітні розбіжності у визначенні структури залучених коштів. Деякі науковці під залученими коштами розуміють сукупність депозитних та недепозитних джерел формування даного виду ресурсів, інші – чітко розмежовують залучені (депозитні операції юридичних та фізичних осіб) і позичені (кошти у формі кредитів інших інституційних учасників ринку капіталу, кошти від реалізації власних цінних паперів) джерела формування. На нашу думку, слід розмежовувати залучені та позичені кошти, оскільки вони маю різну економічну природу. Депозитні операції є суто залученими коштами від третіх осіб, а позичені – це кошти (переважно кредитні) інших учасників фінансового ринку в структурі зобов'язань та кошти, виручені у результаті продажу власних боргових зобов'язань банку у формі цінних паперів. Залучені кошти є найбільшою частиною зобов'язань банку. Це основне джерело формування ресурсів банку, які спрямовують на проведення активних операцій.

Можемо сформулювати визначення залучених банківських коштів. Залучені банківські кошти – це кошти, що їх мобілізувала банківська установа на фінансовому ринку за ініціативи фізичних та юридичних осіб на правах тимчасового розпорядження, повернення і платності з метою розміщення цих коштів у активи й отримання прибутку. Отже, до залучених банківських коштів належать залишки коштів на поточних рахунках клієнтів, ощадні та строкові вклади фізичних і юридичних осіб, вклади до запитання, різні види депозитних рахунків: умовні, заставні, брокерські, цільові депозити, депозити в іноземній валюті, а також кошти на кореспондентських рахунках інших банків (лоро-рахунки). У банківській практиці всі рахунки

клієнтів, відкриті у банку, в цілому називають депозитами, а залучені кошти – депозитними зобов'язаннями.

У сучасній економічній літературі наводиться декілька класифікацій залучених коштів банку залежно від різних характеристик:

- ✓ від категорії вкладників;
- ✓ від строку та порядку повернення коштів;
- ✓ від виду валюти, в якій залучаються кошти;
- ✓ за способом оформлення вкладу;
- ✓ за характером сплати відсотків тощо. [8, с.73]

Загальна характеристика залучених банківських коштів представлена в додатку Б.

Проте, найсуттєвіші особливості залучених грошових коштів відображає їх розподіл за економічним змістом. З цієї точки зору існує дві категорії - депозити та боргові цінні папери. У банківській практиці залучені кошти часто називають депозитними зобов'язаннями, тому що і вклади, і боргові цінні папери мають однакову депозитну природу. [3, с. 66]

Залучення банками коштів регламентується «Положенням про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами» № 516 від 03.12.2003.[5], яке розкриває ключові позиції порядку залучення банками України та філіями іноземних банків в Україні грошових коштів (як у національній, так і в іноземній валюті) або банківських металів від юридичних і фізичних осіб на їх поточні, вкладні (депозитні) рахунки та розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів.

Залучені банківські кошти є основним і найбільшим джерелом господарської діяльності банку. У ході управління залученими коштами банку його керівництво має вирішувати такі завдання: займатись аналізом якості та достатності ресурсної бази банку, стежити за відповідністю середньозважених за вартістю термінів використання залучених ресурсів та ресурсів на активних рахунках.

Метою управління залученими коштами банку є побудова оптимальної організаційної структури, яка здатна забезпечити планування і реалізацію фінансових операцій банку у рамках стратегії спрямованої на підвищення фінансової стійкості та/або прибутковості при одночасному збереженні стабільності діяльності банку.

У науковій літературі зустрічаються різноманітні підходи до сутності управління залученими коштами банку. Розширюючи теоретичне підґрунття обраної проблематики, вважаємо за доцільне доповнити існуючі наукові напрацювання та розглядати управління залученими ресурсами банку з позицій, представлених на рис.1.1.

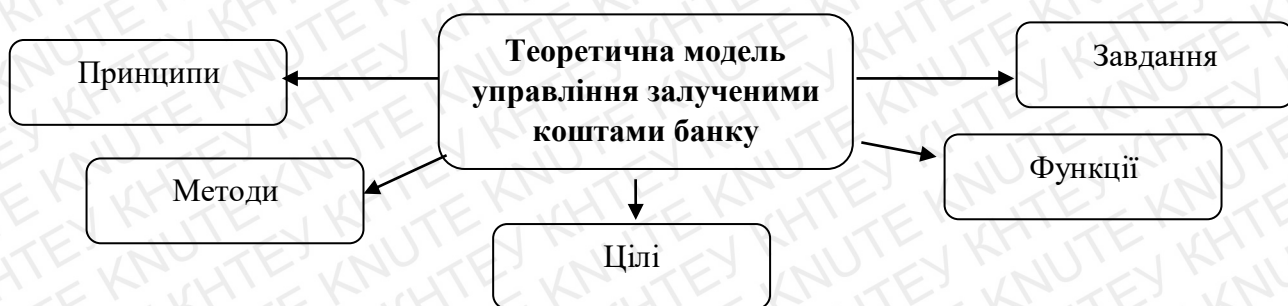

Рис. 1.1. Теоретична модель управління залученими коштами банку*

*побудовано автором

Цілі управління залученими коштами залежно від рівня доцільно поділити на макроекономічні та мікроекономічні. Макроекономічні цілі передбачають комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію та підвищення ефективності управління залученими ресурсами у межах всієї банківської системи з боку Національного банку України, мікроекономічні, в свою чергу, - у межах окремих банків.

Залежно від цілей сформуємо функції та завдання управління залученими коштами.

Важливим є виокремлення внутрішніх та зовнішніх функцій. Зовнішні спрямовані на реалізацію стабільного функціонування банківської системи в цілому, зокрема, на формування джерел для кредитування економіки та інвестування. Головний суб'єкт виконання функцій – національний

регулятор (НБУ). За допомогою внутрішніх функцій, які покладаються на Раду та Правління, формується та оптимізується структура ресурсної бази окремих банків.

Основними завданнями щодо управління залученими коштами банку є:

- дотримання нормативів ліквідності;
- дотримання нормативів обов'язкового резервування;
- реалізація депозитної політики банку;
- підтримка структури пасивів (коефіцієнт фінансового важеля) на рівні, який відповідає стратегічним цілям банку;
- використання підходів до управління зобов'язаннями, які відповідають стратегії управління ризиком ліквідності;
- застосування інструментів управління зобов'язаннями банку, адекватних стану фінансового ринку;
- встановлення відповідності обсягів і структури зобов'язань обсягам і структурі активних операцій, спираючись на стратегію інтегрованого управління пасивами і активами банку;
- формування собівартості ресурсів на ринку, що забезпечують стабільну доходність активних операцій. [1, с. 273]

Розглянемо детально принципи управління залученими ресурсами банку. Принципи являють собою основоположні засади, яким повинні відповідати дії суб'єктів, або підпорядковуватися системи та процеси. Дотримання встановлених принципів забезпечує реалізацію встановлених цілей в рамках певної системи.

В управлінні залученими ресурсами банку необхідно дотримуватись основних загальних та специфічних принципів.

До загальних принципів управління залученими ресурсами відносяться такі, які визначають єдині підходи до управління залученими ресурсами на макро- та мікрорівнях у різних економічних системах[2]:

- 1) принцип науковості - управління залученими ресурсами повинно здійснюватися із дотриманням основних економічних законів та

закономірностей з використанням науково-обґрунтованих методів та інструментів;

2) принцип цілеспрямованості (даний принцип є фундаментальним в системі управління залученими ресурсами банку, його сутність полягає в тому, що всі управлінські дії повинні забезпечувати досягнення певних, встановлених цілей);

3) принцип економічності (управління залученими ресурсами банку має здійснюватися на засадах економічної ефективності) .

До специфічних принципів можна віднести принципи, які визначають вимоги до діяльності банку щодо формування залучених ресурсів, бо процес залучення додаткових ресурсів повинен бути організований таким чином, щоб банк на будь-якому етапі залишався ліквідним, безперервно та оперативно вирішував потребу в залучених ресурсах, причому ці питання враховували б вирішення всіх завдань комплексно та узгоджено між усіма рівнями управління банку:

1) принцип ієрархічності та узгодженості (управління залученими ресурсами банку повинно розподілятися та здійснюватися на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях, узгоджено та послідовно);

2) принцип комплексності (даний принцип полягає в тому, що управління залученими ресурсами банку повинно здійснюватися з урахуванням всіх факторів, які впливають на процес формування залучених ресурсів банку) ;

3) принцип безперервності (система управління залученими ресурсами банку потребує постійного і безперервного управління) ;

4) принцип адаптивності (даний принцип передбачає гнучкість системи управління залученими ресурсами банку в умовах динамічної зміни зовнішніх та внутрішніх факторів);

5) принцип оперативності (система управління залученими ресурсами банку має забезпечувати своєчасність у прийнятті управлінських рішень);

б) принцип забезпечення ліквідності (даний принцип передбачає, що формування залучених ресурсів банку повинно здійснюватися при умові забезпечення заданого рівня ліквідності). [18]

Щодо методів управління залученими ресурсами, то для забезпечення бажаної структури, обсягів та рівня витрат за депозитними зобов'язаннями менеджмент банку використовує цінові та нецінові методи.

Сутність цінових методів полягає у використанні відсоткової ставки за депозитами як головного важеля в конкурентній боротьбі за вільні грошові кошти фізичних і юридичних осіб. Підвищення пропонованої банком ставки дозволяє залучати додаткові ресурси. І навпаки, банк, перенасичений ресурсами, але обмежений декількома прибутковими напрямками їх розміщення, зберігає або навіть зменшує депозитні ставки [4, с. 85; 6, с.68].

Нецінові методи управління залученими коштами банку базуються на використанні різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо не пов'язані зі зміною депозитних ставок. До таких прийомів належать: реклама, поліпшений рівень обслуговування, розширення спектра пропонованих банком рахунків та послуг, комплексне обслуговування, додаткові види безкоштовних послуг, розташування філій у місцях максимально наближених до клієнтів, пристосування графіка роботи до потреб клієнтів тощо.

В умовах загострення конкурентної боротьби в банківській сфері менеджмент велику увагу приділяє саме неціновим методам управління, оскільки підвищення депозитних ставок має обмеження, і не завжди такий метод управління можна застосовувати.

Нецінові методи управління базуються на маркетингових дослідженнях того сектора ринку, який обслуговується банком, вивченні потреб клієнтури, розробці нових фінансових інструментів та операцій, що пропонуються клієнтам. У цілому застосування нецінових методів потребує деяких (іноді й значних) витрат.

Тому обираючи метод управління залученими коштами, менеджмент банку має порівняти витрати, пов'язані з підвищенням депозитної ставки та витрати, які супроводжуватимуть впровадження нецінових прийомів. На практиці ці методи можуть застосовуватись паралельно [6, с.69].

У практиці роботи українських банків перевага надається ціновим методам управління, оскільки депозитні ставки не підлягають регулюванню і встановлюються менеджментом банку самостійно залежно від потреби в залучених коштах. Депозитні ставки значно відрізняються як у динаміці, так і від банку до банку. Нецінові методи управління ще не досить популярні у вітчизняній банківській практиці, але загострення конкурентної боротьби та зниження загального рівня прибутковості спонукає банки до пошуку нових прийомів заохочення клієнтів.

Перевагами цінових методів є простота застосування та низькі адміністративні витрати по залученню коштів. До недоліків цінових методів можна віднести такі чинники: використання цінових методів не передбачає удосконалення організації діяльності в сфері надання банківських послуг щодо залучення ресурсів банку; залучення додаткових ресурсів пов'язане із значним зростанням процентних витрат банку та скороченням маржі; існують певні труднощі з визначенням чутливості зміни обсягів залучених ресурсів до зміни процентної ставки на ці ресурси; зі зниженням процентної ставки на залучені ресурси знижується позитивне ставлення клієнтів до банку та кількість лояльних споживачів банківських послуг; існує певний часовий лаг реакції клієнтів на змінення процентної ставки на залучені ресурси.

До переваг нецінових методів можна віднести наступні чинники: їх застосування дає можливість підвищити конкурентоспроможність банку, сформувати позитивний імідж банку, проводити своєчасне інформування про нові продукти та послуги, які розробляються та впроваджуються банком. Крім того, використання нецінових методів збільшує кількість лояльних

клієнтів банку та ставить нові вимоги до технічного та інформаційного забезпечення банку.

Отже, на наш погляд, найбільш доречно під залученими коштами розглядати кошти, що їх мобілізувала банківська установа на фінансовому ринку за ініціативи фізичних та юридичних осіб на правах тимчасового розпорядження, повернення і платності з метою розміщення цих коштів у активи й отримання прибутку

Найважливішими характеристиками ефективності управління залученими коштами для будь-якого банку є: управління залученими коштами з найменшими можливими витратами та достатність наявних депозитів для фінансування кредитів і надання фінансових послуг, на які є попит. Основні інструментарії управління та аналіз залучених коштів банку проведемо у наступному розділі.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ

2.1. Інструментарій управління залученими коштами банку

В сучасних економічних умовах виняткової важливості набувають процеси формування банківського капіталу, оптимізації його структури та якості управління усіма джерелами грошових коштів, що складають ресурсний потенціал банку.

Тому особливої уваги потребує дослідження ефективності управління банківськими коштами, метою якого є якісна і кількісна оцінка структури залучених коштів. Зміцнення капіталу банків є однією з головних передумов подолання кризових явищ і підвищення інвестиційної активності, так як банківські установи не в змозі розвивати кредитні та інвестиційні операції в умовах обмеженості ресурсної бази.

Залучені кошти банку є найбільш вагомою частиною зобов'язань банку. Кожен банк повинен формувати ефективну комбінацію джерел коштів для створення власної ресурсної бази, при цьому, переважна більшість коштів утворюється шляхом залучення коштів клієнтів у вигляді їх депозитів, динаміка залучення повинна відповідати умовам та динаміці розвитку ринкових відносин та банківської системи у країні.

Залучені кошти банку охоплюють: кошти на депозитних рахунках банківських клієнтів; залишки коштів на поточних рахунках клієнтів; кошти на рахунках банків-кореспондентів та ін. Найдешевшим джерелом залучення коштів до банків є залишки коштів на строкових та ощадних рахунках клієнтів.

Проаналізуємо загальну структуру зобов'язань банківської системи України протягом 2016 – 06.2020 років (рис. 2.1)

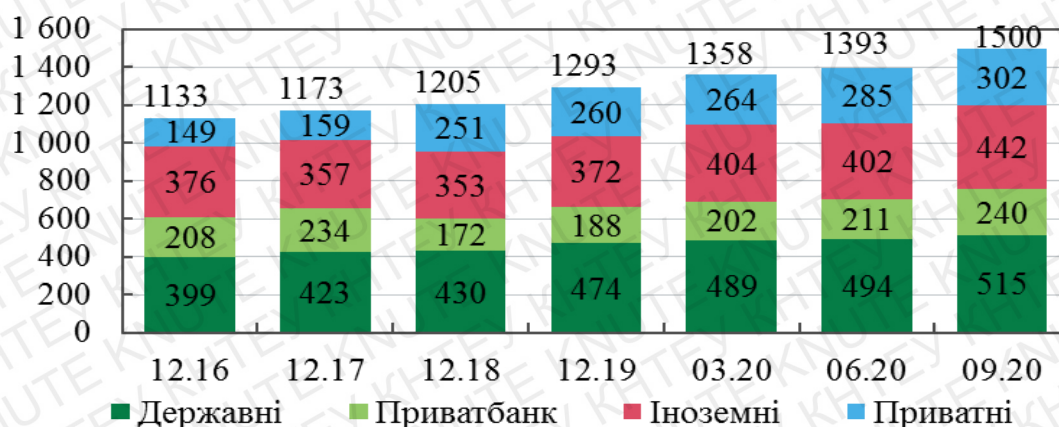

Рис. 2.1. Структура зобов'язань за групами банків України за 2017-01.10.2020 роки, млрд грн * [26]

У структурі зобов'язань протягом всього періоду зберігаються у АТ «Приват банк», у II кварталі обсяги зобов'язань банків зросли на 2,5% за рахунок зростання обсягів коштів фізичних осіб та корпорацій. Найсуттєвіше зросли обсяги зобов'язань Приватбанку: +8,3% за квартал.

Дослідимо структуру зобов'язань за розподілом коштів (рис 2.2).

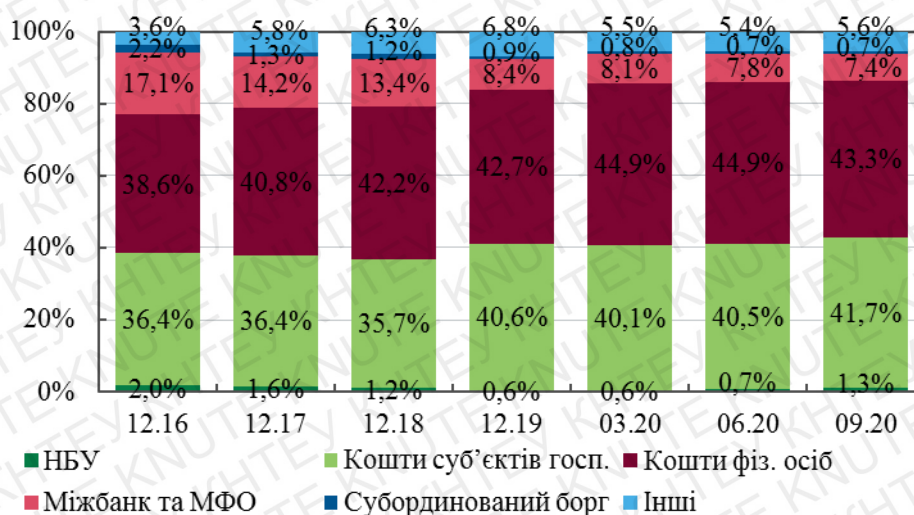

Рис. 2.2. Структура зобов'язань банків України за 2016-09.2020 роки [26]

У 2018 році довіра до банків продовжувала зміцнюватися, про що свідчить притік вкладів населення. Обсяг депозитного портфелю банків у

національній валюті у 2018 році зріс на 10% до 539,7 млрд грн. При формуванні заощаджень українці надавали перевагу вкладам у національній валюті. Обсяг гривневих депозитів населення у платоспроможних банках за рік збільшився на 14,5% до 268,9 млрд грн, в той час як в іноземній валюті - на 1,6% до 8,6 млрд дол. США. При цьому, у грудні зростання становило 4,3% та 1,8% відповідно.

В результаті, обсяг гривневого депозитного портфелю за підсумками року українців перевищив докризовий рівень, який банківська система мала у 2013 році. Притоку коштів у вклади в національній валюті сприяли високі темпи зростання заробітної плати у 2018 році, більш привабливі процентні ставки за гривневими депозитами, ніж за валютними, а також помірна волатильність курсу гривні протягом року.

Обсяг коштів бізнесу у національній валюті у платоспроможних банках за 2018 рік збільшився на 5,9% до 270,1 млрд грн. Це також найвищий показник з докризового періоду. У грудні гривневий депозитний портфель бізнесу зріс на 16%. [27]

Протягом всього періоду стабільно високими темпами зростали вклади населення.

У 2019 році гривневі кошти фізичних осіб за рік збільшилися на 17,5%. Найінтенсивніше гривневі депозити фізичних осіб збільшувались у IV кварталі: +8,4% за квартал. Такі коливання спричинені інфляційними та курсовими очікуваннями.

У III кварталі, коли девальваційні очікування були високими, домогосподарства вкладали кошти у валютні депозити. Водночас укріплення національної валюти та низькі ставки за валютними депозитами протягом IV кварталу дали змогу збільшити гривневі вклади. Валютні вклади населення зросли за рік на 15,4%. Рівень доларизації зобов'язань перед клієнтами протягом року знизився на 1,9 в. п. до 39,8%. [26]

Визначимо топ 10 банків по кількості коштів клієнтів станом на 01.10.2020 року в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Рейтинг Топ 10 банків по вкладами банків за всіма валютами
України станом на 01.10.2020 р.***

Назва банку	Кошти клієнтів, тис. грн.
АТ КБ «ПриватБанк»	281 899 049
АТ «Ощадбанк»	182 615 982
АБ «УКРГАЗБАНК»	140 795 524
АТ «Укресімбанк»	96 863 525
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	84 059 356
АТ «АЛЬФА-БАНК»	67 713 835
АТ «ПУМБ»	58 185 059
АТ «УКРСИББАНК»	57 211 121
АТ «ОТП БАНК»	44 171 047
АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	39 529 030

*Примітка: розроблено автором на основі джерела [21]

Найбільш сума вкладів (Топ 4) знаходиться в державних банках, на першому місці знаходиться АТ КБ «Приват банку» (21,7 %), АТ «Ощадбанк» (14%), АБ «УКРГАЗБАНК» (9,2%), АТ «Укресімбанк» (7,4%).

Для забезпечення бажаної структури, обсягів і рівня витрат за депозитними зобов'язаннями менеджмент використовує різні методи залучення коштів, які загалом зводяться до двох груп: цінові та нецінові методи управління залученими коштами.

Сутність цінових методів полягає у використанні відсоткової ставки за депозитами як головного важеля в конкурентній боротьбі за вільні грошові кошти фізичних і юридичних осіб. Підвищення пропонованої банком ставки дає змогу залучити додаткові ресурси. І навпаки, банк, перенасичений ресурсами, але обмежений небагатьма прибутковими напрямками їх розміщення, зберігає або навіть зменшує депозитні ставки.

На рівень депозитної ставки впливає багато чинників, і зокрема такі, як попит і пропонування грошових коштів на ринку, попит на кредити, норми обов'язкових резервів за зобов'язаннями банку, обов'язкові вимоги НБУ щодо співвідношення вкладів фізичних осіб та регулятивного капіталу банку, структура й умови вкладу, правила обліку й оподаткування доходів,

завищений рівень відсоткових ставок інсайдерам банку, рівень конкуренції, демпінгова політика окремих банків, які тільки виходять на ринок і прагнуть за будь-яку ціну завоювати свою нішу, необґрунтовано підвищуючи депозитні ставки. [19]

Використання наукових підходів до визначення базового рівня відсоткових ставок дозволяє банкам проводити зважену цінову політику у сфері залучення коштів. В основу формування депозитних ставок покладено визначення базової ринкової ставки, яка показує той мінімальний рівень дохідності, що задовольнить інвестора у разі вкладення власних коштів у банк. Взаємозв'язок між номінальною і реальною відсотковими ставками та рівнем очікуваної інфляції вперше дослідив американський економіст І.Фішер у книзі «Теорія процента» на початку ХХ ст. Його рівняння показує, що номінальна відсоткова ставка дорівнює реальній відсотковій ставці такого самого терміну плюс очікувані зміни рівня цін за той самий період (тобто очікуваний темп інфляції) [20, с. 247].

Рівень ринкових процентних ставок може бути визначений за формулою:

$$k=r+x+p, \quad (2.1)$$

де k – рівень ринкової процентної ставки;

r - реальна процентна ставка процентів;

x – очікуваний рівень інфляції;

p - премія за ризик непогашених зобов'язань.

Реальна ставка залежить від попиту та пропозиції грошей. Реальна ставка процента та інфляційна премія разом визначають номінальний рівень вільного від ризику процента (i):

$$i = r + x \quad (2.2)$$

Основними викликами для банківської системи у 2020 році буде зниження відсоткових ставок до мінімального історичного рівня i , як наслідок, невеликий розмір прибутків. А ще – зміни в регуляторній базі із її приведенням у

відповідність до європейських стандартів та тиск конкуренції з боку установ небанківського сектору.

Ці виклики змушують банки переглянути свою бізнес-модель та орієнтуватися на підвищення рівня обслуговування, а не на традиційні джерела доходу (відсоткова маржа). А також переосмислення моделі дистрибуції та досвіду користувачів – для всебічного інтегрованого підходу до обслуговування клієнтів: відділення, інтернет- та мобільний банкінг.

Проаналізуємо динаміку процентних ставок за строковими депозитами, залученими банками України у фізичних осіб за 2015 – 01.10.2020 роки (рис. 2.3, дод. В.).

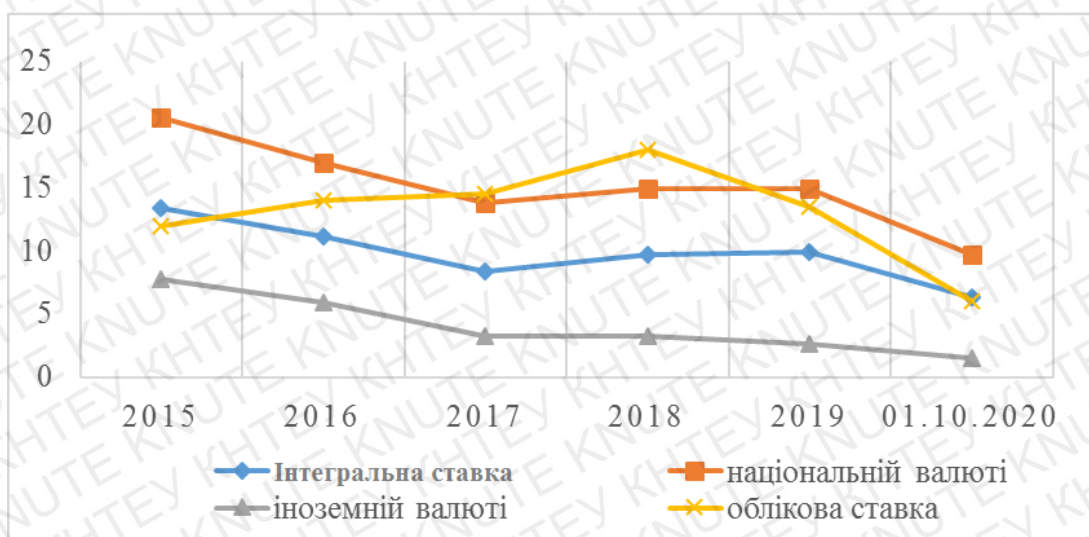

Рис. 2. 3. Процентні ставки за строковими депозитами, залученими банками України у фізичних осіб за 2015 – 01.10.2020 роки *

*побудовано автором за джерелом [21]

У 2015 році відсоткові ставки досить високі у національній валюті становили 20,6 %, а в іноземній валюті – 7,8%.

За досліджуваний період спостерігається тенденція до зниження відсоткових ставок у станом на 01.10.2020 роки процентні ставки в національній валюті становили 9,7%, а в іноземній валюті – 1,5%. Це спричинено зниженням облікової ставки, що на сьогодні становить 6 % і

досить не високі відсоткові ставки за депозитами в іноземній валюті свідчать про не зацікавленість банківських установ в таких депозитах.

Змінюючи облікову (ключову) ставку, Національний банк впливає на короткострокові процентні ставки на міжбанківському грошово-кредитному ринку, які, зі свого боку, транслюються у зміни процентних ставок за іншими фінансовими активами (зокрема державними цінними паперами) та зміни процентних ставок банків за депозитами. Менш відчутний вплив облікової ставки на динаміку ставок за депозитами для фізичних осіб був наслідком значного профіциту ліквідності банківської системи та високих темпів зростання гривневих вкладів населення.

Проаналізуємо облікову ставку та ставки по депозитам в національній валюті фізичних осіб та корпорацій (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Динаміка облікової ставки та ставок за депозитами банків України в національній валюті у 2017 – 01.10.2020 роки*

*Примітка: розроблено автором на основі джерел [21]

У 2019 році завдяки сповільненню інфляції ми пом'якшували монетарну політику та знижували облікову ставку п'ять разів – із 18% до 13,5% на кінець року. Станом на 01.10.2020 року ця тенденція продовжилася і становить 6%. Пом'якшення монетарної політики сприяло зниженню вартості депозитів. Ставки за 12-місячними гривневими депозитами

населення у IV кварталі знизилися на 0,7 в. п. до 15,1% річних, у лютому 2020 року ставки стали ще нижчими – до 12,4% річних.

Девальваційний сплеск у березні та запровадження жорсткого карантину призвели до тимчасового призупинення процесу зниження ставок за коштами корпорацій, який тривав з вересня минулого року синхронно зі зниженням облікової ставки (рис. 2.4). Проте, починаючи з травня низхідна динаміка відновилась і станом на вересень середньозважена ставка за депозитами корпорацій у гривні становила 3,9%, що на 6,5 п. п. нижче рівня на початок року.

Динаміка ставок за депозитами домогосподарств також відповідала динаміці облікової ставки, але була дещо помірнішою (порівняно з коштами корпорацій): середньозважена ставка за строковими депозитами фізичних осіб у гривні, знизилась з 14,9% в грудні 2019 р. до 9,8% у вересні 2020 р.

Велику роль відіграє індекс ставок за депозитами фізичних осіб для залучення коштів банків. Український індекс ставок по депозитам фізичних осіб (англ. Ukrainian Index of Retail Deposit Rates, скор. UIRD) – індикативні ставки, розраховані компанією «Thomson Reuters» за методикою, розробленою в сумісництві з НБУ. Розрахунок проводиться на основі номінальних ставок депозитів фізичних осіб, що оголошені основними учасниками українського ринку банківських депозитів — 20 лідерами комерційних банків України [24].

Для розрахунку індексу використовують номінальні ставки банку по «класичному» депозиту для стандартних сум на відповідні строки. «Класичним» вважається депозит фізичної особи – нового вкладника без права поповнення до кінця терміну, з виплатою відсотків в кінці терміну.

Оскільки Індекс UIRD розраховується на основі депозитних ставок, що оголошені банками на строки 3, 6, 9, 12 місяців у валютах: гривня, долар США, євро на стандартні депозити, якими вважаються суми депозитів, прийняті в якості бази для вибору ставок в українській гривні – 100000,00 грн, в доларах США – 10000,00 одиниць даної валюти, в євро – 10000,00

одиниць, то ж дані ставки відображають реальний рівень відсоткових ставок, за якими банки-учасники на поточний момент готові приймати депозити фізичних осіб.

Станом на 01.09.2020 р. індекси UIRD на вклади фізичних осіб у валютах свідчить про «особливий» підхід до курсоутворення в Україні (табл.2.2, додаток Г).

Таблиця 2.2

**Індекс ставок за депозитами фізичних осіб
станом на 01.09.2020 (% річних)***

Строки депозитів	Депозити в гривні	Депозити в доларах	Депозити в євро
3 місяця	8,26	0,68	0,25
6 місяців	8,51	0,88	0,42
9 місяців	8,87	1,14	0,49
12 місяців	8,7	1,25	0,65

*Примітка: сформовано автором на основі джерел [21]

У продовж довготривалого періоду депозитні ставки змінювали свій розмір, станом на 01.09.2020 році значення ставок на вклади фізичних осіб зупинились на рівні, вказаному в табл. 2.2.

Таким чином, банки слабо диференціюють депозитні ставки залежно від строковості: вартість депозитів у гривні на 3,6,9 та 12 місяців перебували на рівні близько 9 % річних. Вартість річних депозитів у доларах залишився на історичному мінімумі – 1,25 %. Оскільки кредитування населення здійснюється тільки в національній валюті, тому у банків немає гострої потреби в доларах і євро, і відповідно, такі низькі процентні ставки за доларовими та євро депозитами.

Розглянемо найбільш привабливі пропозиції банків України (табл. 2.3).

У табл. 2.3. наведені процентні ставки депозитів різних банків України. За останні роки спостерігається тенденція до зниження ставок за депозитами як у національній, та і в іноземній валюті. За результатами рейтингу найкращі депозитні програми пропонують такі банки, як АТ КБ «Приватбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», АТ «Альфа-банк».

Із банківського ринку масово зникають депозити з правом поповнення та можливістю дострокового розірвання. Отже, депозитний ринок прямує у бік спрощення, за якого залишається лише два види депозитів: строкові без права зняття та ощадні з вільним рухом коштів [23, с. 200].

Таблиця 2.3

Процентні ставки депозитів банків України станом на 01.09.2020 р.(без права дострокового зняття)*

№	Банк	У національній валюті (грн.)			У іноземній валюті (дол.)		
		3 міс., %	6 міс., %	12 міс., %	3 міс., %	6 міс., %	12 міс., %
1.	АТ КБ «Приватбанк»	12,35	13,55	14,47	1,5	1,76	2,01
2.	АТ «Ощадбанк»	12,86	13,55	13,92	2,00	2,26	2,78
3.	АТ «Укресімбанк»	12,8	13,05	13,05	1,00	1,5	2,2
4.	АТ «Альфа-банк»	14,5	15,0	14,5	2,0	2,0	2,25
5.	АТ «Райффайзен Банк Аваль»	10,0	11,5	12,55	0,01	0,01	0,01
6.	АБ «Укргазбанк»	12,0	13,00	13,14	1,75	2,0	2,75
7.	АТ «ПУМБ»	14,0	14,4	14,4	1,1	1,4	1,6
8.	АТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК»	13,0	15,0	13,0	0,01	0,01	0,01
9.	АТ «Південний»	15,5	16,6	16,6	2,0	2,5	3,0
10.	АТ «ОТП банк»	13,0	13,6	13,35	0,25	0,25	0,25

*Примітка: розроблено автором за джерело [22]

Найпривабливіший відсотки до депозитам на 1 рік і коливаються від 16,6% до 13%, як в національній, так і іноземній валюті в діапазоні від 0,01 до 2,78%. Вклади коштів населення на депозитних рахунках є доцільні лише в гривневих еквівалентах, в іноземній валюті банки не зацікавлені.

Для того щоб розрахувати процентну ставку по депозитах, необхідно враховувати термін і валюту депозиту. Щоб збільшувати залучені кошти банку, має підвищуватися не тільки відсоткова ставка, а і сам розмір вкладу. Це передбачено для депозитів із невеликою прибутковістю, а вклади з високою процентною ставкою, зазвичай, поповнювати неможливо.

Проаналізуємо найпривабливіші депозитні програми, що пропонували банки України станом на 01.09.2020 року та основні їх умови (табл.2.4).

Таблиця 2.4

**Відсоткова ставка по депозитах в банках України,
станом на 01.09.2020 рік***

Вид депозиту	Банк	Ставка в рік, %	Виплата процентів	Пролонгація	Онлайн оформлення
Стандарт	АТ КБ «Приватбанк»	14,4	щомісяця, в кінці терміну	так	так
На старт	АТ «Ідеал Банк»	18 в 3 міс.	у кінці терміну	ні	так
Мій депозит	АТ «Ощадбанк»	14	капіталізація	так	так
Капітальний	АТ «Альянс банк»	19	капіталізація	ні	ні
Надійний	АТ «Кредит Дніпро банк»	16,5	щомісяця, в кінці терміну	ні	ні
Альфа-Депозит із вибором терміну	АТ «Альфа-банк»	17	у кінці терміну	ні	так
Швидкий відсоток	АТ «Мегабанк»	16	у кінці терміну	ні	так
Надійний дохід	АТ «Укрсиббанк»	7	щомісяця	ні	так
Стабільний	АТ «Таскомбанк»	15,5	щомісяця, в кінці терміну	так	так
Комфортний	АТ «Південний»	16,38	в кінці терміну, капіталізація, щомісяця	ні	ні
Стандарт строковий	АТ «А-банк»	17	щомісяця	так	так
Класичний строковий	АТ «Райффайзен банк Аваль»	16	в кінці терміну	ні	так
Зручний	АТ «Укрексімбанк»	16,5	капіталізація	так	ні
Оптимальний	АТ «Кредобанк»	15	щомісяця, в кінці терміну	так	так
Дохідний	АТ «ПУМБ»	17,5	щомісяця	так	так
Строковий	АТ «ОТП банк»	13	в кінці терміну	так	так
Депозит monobank	Monobank	18	щомісяця	так	так

*Примітка: розроблено автором за джерело [22]

На сьогодні облікова ставка становить рекордне значення і становить 6 %, що й спричинило зниження ставок по депозитам, а основа причин цього, на наш погляд, що банки не зацікавлені у вкладах від населення. Кошти для кредитного портфеля вони можуть із набагато меншими зусиллями отримувати від облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). [23]

Серед великої кількості банківських установ кожен представник фізичних чи юридичних осіб має можливість самостійно вибирати банк, якому може довіряти свої кошти, і тим самим збільшувати обсяг залучених коштів відповідного банку.

Одним із ефективних методів залучення грошових коштів є формування індивідуального інвестиційного портфеля та інвестиційної стратегії, а також довірче управління коштами клієнта. Суть даного методу полягає у довірчому управлінні фінансовими ресурсами клієнтів шляхом їх розміщення в боргових і пайових цінних паперах, а також у цінних паперах інститутів спільного інвестування.

Також важливим методом, який би стимулював приплив коштів населення є фінансове планування й управління капіталом клієнта. Однак, він базується на високому рівні довіри клієнта до банку. Даний метод полягає у тому, що на підставі отриманих даних про фінансовий стан клієнта фахівці банку здійснюють комплексну роботу та розроблення пропозицій клієнту щодо збереження його фінансових ресурсів і їх оптимальне використання залежно від потреб клієнта. Фактично фахівці банку складають детальний перелік доходів і витрат клієнта на рік або декілька років вперед, в якому враховуються податкові зобов'язання клієнта, управління активами, пропонують узгоджені дії зі збереження спадку і управління передачею успадкованого майна.

Одним із нових інструментів залучення коштів є депозит з програмою страхування, відсотки за яким банк перераховує страховій компанії на накопичувальний рахунок із страхування життя або як оплата, наприклад,

туристичної страховки або поліса КАСКО. Однак така послуга не є страхуванням, якщо банк продає цю послугу, посилаючись на афілійовану страхову компанію. Оскільки фінансові проблеми банку, як правило, автоматично призводять до подібних проблем у афілійованого страховальника, то відповідно можуть виникнути труднощі і з виплатою страхових відшкодувань.

Не менш важливим неціновим методом залучення нових клієнтів та, в свою чергу, банківських ресурсів є використання маркетингових інструментів, найефективнішими з яких є реклама та зв'язки із громадськістю. При розробці реклами увагу населення потрібно акцентувати на приналежності установи до певної міжнародної банківської групи, що свідчить про підтримку материнської компанії в умовах втрати ліквідності та наявності іноземного досвіду з надання фінансових послуг.

Для ефективної роботи банку із залучення ресурсів є налагодження зв'язків з громадськістю, яка полягає в організації заходів з благодійної допомоги, прес-конференцій, презентацій, а також постійному оновленні веб-сайтів та співпраці з інформування населення про задовільні фінансові результати діяльності. Такі заходи також повинні інформувати громадськість про продукти та послуги банку, аналіз ситуації на фінансовому ринку.

Одним із важливих факторів у прийнятті рішення про вкладення власних коштів зі сторони населення є інформаційна прозорість організації бізнесу. Саме тому якісне інформаційне забезпечення діяльності банків дозволить залучати більший обсяг ресурсів від фізичних та юридичних осіб. Більшість інформації про діяльність українських банків має конфіденційний характер, окрім частини, яку Національний банк України вимагає висвітлювати. Проте, оприлюднені дані річної та квартальної звітності банків є недостатніми для клієнтів таких фінансових установ, оскільки характеризує рівень ризику та стратегію розвитку банків. Зауважимо, що чимало банків не дотримуються вимог щодо обов'язковості розкриття фінансової звітності в офіційних виданнях. А на сайтах банків в основному розміщується

інформація, яка має рекламний суб'єктивний характер та не розкриває політику і результати діяльності банківських установ. Відкритість та прозорість вітчизняного банківського простору дозволить споживачам банківських послуг приймати раціональні рішення щодо вкладення коштів, а також стимулювало б банки працювати ефективніше.

Отже, проаналізовано основні інструменти управління залучених коштів банку та продемонстровано найбільш привабливі депозитні програми банками України. Проте швидкі темпи падіння ставок за депозитами можуть призвести до звуження можливостей банків у кредитуванні. Банкам необхідно підтримувати і певний рівень позикового ресурсу, тобто депозитної бази. Занадто стрімке зниження ставок за депозитами, може призвести до ослаблення припливу депозитів, що також зменшить можливості банків до розширення можливостей кредитування.

Однак, варто підкреслити, що в сучасних умовах розвитку економіки, найбільш ефективним інструментарієм управління залученими коштами у населення все-таки залишаються високі відсоткові ставки, які відіграють домінуючу роль у прийнятті рішення про інвестування коштів. Тому привабливим для вкладників є застосування відсоткової ставки, прогресивно зростаючої залежно від часу фактичного перебування коштів у внеску. Такий порядок нарахування доходу стимулює збільшення терміну зберігання коштів і захищає внесок від інфляції.

2.2. Аналіз залучених коштів банку

У сучасній економічній літературі наводиться декілька класифікацій залучених коштів банку залежно від різних характеристик: від категорії вкладників; від строку та порядку повернення коштів; від виду валюти, в якій залучаються кошти; за способом оформлення вкладу; за характером сплати відсотків тощо.

Об'єктом нашого дослідження є АТ «АЛЬФА-БАНК», який займає 6 місце в Топ 10 по вкладам банків станом на 01.10.2020 роки і в загальній структурі становить 5,2 % від всіх коштів банківської системи.

Діяльність АТ «АЛЬФА-БАНК» регулюється Банківською ліцензією на право надання банківських послуг № 61 від 05 жовтня 2011 року та Генеральною ліцензією № 61 від 05 жовтня 2011 року на право здійснення валютних операцій. Банк є постійним учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з 02 вересня 1999 року.

Стратегічною метою АТ «АЛЬФА-БАНК» є розвиток великого універсального банку, який працює у всіх сегментах. Основна діяльність банку включає надання банківських послуг юридичним та фізичним особам на території всієї України. Ці послуги включають залучення грошових коштів, депозитів, надання кредитів, авансів, інвестування в цінні папери, здійснення грошових переказів по Україні та за її межі, а також валютно-обмінні операції.

АТ «АЛЬФА-БАНК» створено у формі акціонерного товариства (тип акціонерного товариства – приватне), акціонери відповідають за зобов'язаннями товариства тільки в межах належних їм акцій.

До системи АТ «АЛЬФА-БАНК» на 31 грудня 2019 року входять Головний офіс та 257 відділень, які надають послуги у різних областях України та забезпечують його діяльність (на кінець 2018 року - Головний офіс та 253 відділення). На 31 грудня 2019 року загальна чисельність співробітників Банку складала 8 909 осіб, а на 31 грудня 2018 року – 7 495 осіб. [28]

Основною складовою залучених коштів АТ «Альфа-банк» є кошти фізичних та юридичних осіб і за досліджуваний період постійно зростає: в 2015 році становить 61,01%, а в 2019 році 93,51%. Це свідчить про довіру до банку зі сторони клієнтів, як фізичних так і юридичних осіб.

Проаналізуємо залучені кошти в АТ «Альфа-банк» за 2015 - 2019 роки (рис. 2.5).

Рис. 2.5. Динаміка залучених коштів в АТ «АЛЬФА-Банк» за 2015 – 2019 рр., млн.грн.*

*Примітка: розроблено автором на основі [28]

За досліджуваний період залучені кошти банку зросли в 134,8% з 25244,2 млн. грн. до 59276,9 грн.

Характерним для АТ «Альфа-банк» є переважання депозитних вкладів фізичних осіб над вкладами юридичних осіб, що свідчить про високий рівень довіри до банку з боку громадян. У загальному обсягу коштів клієнтів, більш ніж 60,0 % займають депозити фізичних осіб.

У період з 2015 р. простежується тенденція збільшення залучених коштів за рахунок залучення коштів клієнтів фізичних осіб. Станом на 01.01.2020 р. обсяг коштів фізичних осіб на рахунках становив 36660,4 млн грн, юридичних осіб – 22582,8 млн грн.

Розглянемо детально складову коштів фізичних і юридичних осіб (табл. 2.5).

В 2016 році кошти суб'єктів господарювання становили 12929,4 млн. грн, а в 2020 році – 22582 млн. грн, а це на 74,6% більше, кошти фізичних осіб збільшились на 197,7 % (з 12314,8 млн.гр. до 36660,4 млн.грн відповідно).

**Структура залучених коштів АТ «Альфа-банк» за 2016 – 2020 роки
станом на 01.01, млн.грн.***

Кошти клієнтів	2016	2017	2018	2019	2020
Державні та громадські організації (кошти на вимогу та поточні рахунки)			0	2281	33629
Кошти суб'єктів господарювання	12929,4	13661,2	18290,8	20446,1	22582,8
кошти на вимогу та поточні рахунки	6644,2	7590,7	10384,1	13438,5	16575,1
строкові кошти	5930,9	5747,4	7374,4	6814,7	6001,0
кошти за недіючими рахунками	0,1	0,1	0,1	0,1	6,8
інші кошти клієнтів	354,2	323,1	532,2	192,8	0,0
Кошти фізичних осіб	12314,8	17834,2	23609,9	32040,0	36660,4
кошти на вимогу та поточні рахунки	1637,4	2429,9	4331,1	8147,1	10924,3
деPOSITNІ сертифікати на вимогу	0,0	53,0	59,1	38,9	26,5
строкові кошти	10676,3	13060,8	18072,9	21845,1	23814,9
деPOSITNІ сертифікати строкові	0,0	2289,3	114,5	2002,0	1893,9
кошти за недіючими рахунками	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
інші кошти клієнтів	1,0	1,0	1,8	6,7	0,8

*Примітка: побудовано автором за джерелом [28]

Структура залучених коштів банку в розрізі коштів суб'єктів господарювання (рис. 2.6).

**Рис. 2.6 Структура коштів суб'єктів господарювання
АТ «Альфа-банк» за 2016-2020 р., станом на 01.01.***

*Примітка: розроблено автором на основі [28]

Кошти суб'єктів господарювання за досліджуваний період постійно збільшуються і за 5 років зросли на 74% з 12929,4 млн. грн у 2016 році до

22582,8 млн. грн. у 2020 році, проте вони не досягли показників, щодо залучення коштів фізичних осіб. Найбільша частина в загальній структурі становлять кошти на вимогу та поточні рахунки і зросли до 73,4%, а в 2016 році становили 51,4 %, строкові кошти зростали в абсолютному значенні, проте в загальному еквіваленті – зменшувались і в 2016 році становили 89% (5930,9 млн.грн.) , а в 2020 році – 26,6% (6001,0 млн.грн.), це можна пояснити тільки економічною кризою та недовірою до банківської системи зі сторони суб'єктів господарювання.

Проаналізуємо структуру коштів фізичних осіб (рис. 2.7).

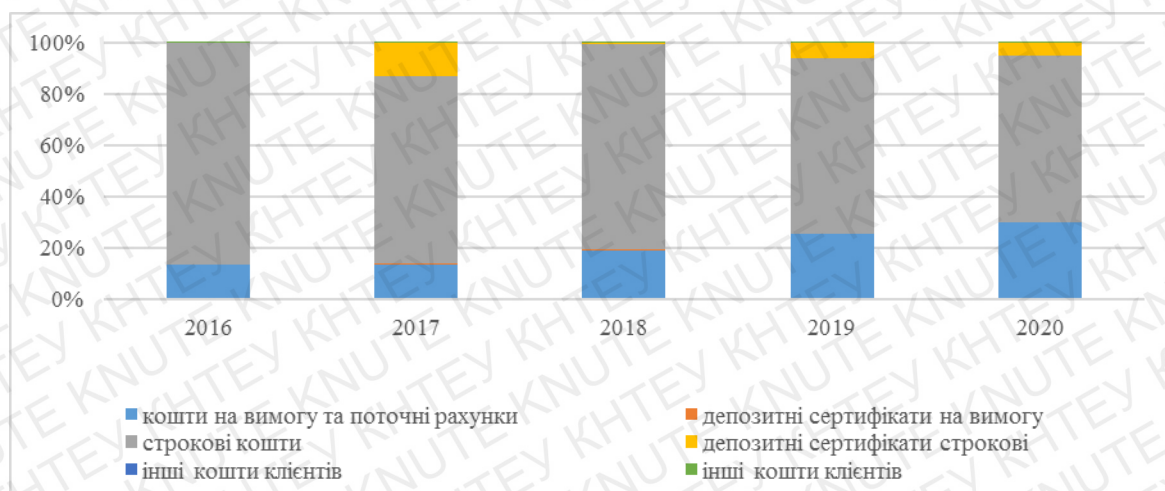

Рис. 2.7. Структура коштів фізичних осіб АТ «Альфа-банк» за 2016 – 2020 рік, станом на 01.01. *

*Примітка: розроблено автором за джерелом [28]

У структурі коштів фізичних осіб найбільшу частину займають строкові кошти, вони мають тенденцію до збільшення, проте в загальній кількості до загальних коштів фізичних осіб – зменшуються, у 2015 році вони становили 86,7 % (10676,3 млн.грн.), а у 2020 році - 65% (23817,9 млн.грн). Кошти на вимогу та поточні рахунки зменшуються і становлять у 2015 році становили 1637,4 млн.грн., а в 2020 році – 10924,3 млн.грн. На наш погляд, така тенденція спостерігається в банку через суттєві залишки коштів на поточних та карткових рахунках клієнтів та відсутністю достатньої мотивації для відкриття депозитних рахунків на довгостроковий період.

На динаміку формування структури та обсягу залучених коштів впливають різноманітні фактори: внутрішні (фактичний розмір капіталу банку; імідж АТ «Альфа банк» на ринку депозитних вкладів; ефективність маркетингової політики банку; фінансові можливості щодо оплати залучених коштів, обумовлені ефективністю їх подальшого розміщення; цінова політика банку; стабільність клієнтської бази банку) та зовнішні (рівень конкуренції в банківській сфері; поточна кон'юнктура ринку; стан грошово-кредитної системи; рівень інфляції; рівень доходів населення; рівень розвитку окремих галузей економіки)

На наш погляд, не мало важливе значення має залучення коштів від валюти вкладу, проаналізуємо її (рис. 2.8).

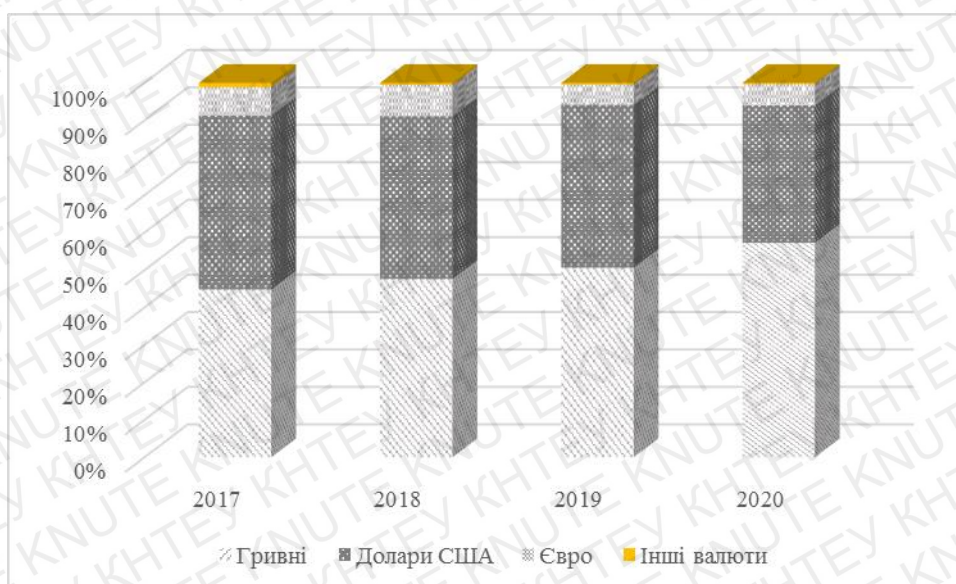

Рис. 2.8. Структура залучених коштів АТ «Альфа-банк» за видами валют за 2017-2020 роки, станом на 01.01*

*Примітка: побудовано автором за джерелом [28]

В структурі залучених коштів за видами валют (див. рис. 2.8) найбільшу частину займають гривні і долари США, і з кожним роком цей розрив зростає. У 2017 році вклади в банків в українській гривні становили 14117,6 млн.грн., в 2020 році – 33969,7 млн.грн., якщо порівнювати з доларами США то в 2017 році – 14642,5 млн.грн., а в 2020 році 27748,4 млн.

грн. Розрив з кожним роком збільшується і це можна пояснити довірою громадян до національної валюти, зменшення доларизації економіки і не зацікавленості банківської установи в іноземній валюті.

Проаналізуємо його основні депозитні програми та відсоткові ставки по ним узагальнені в додатку Ж.

Аналізуючи вищевикладене можна прослідкувати, що для юридичних осіб найвигідніша пропозиція Депозити «Оперативний» без можливості дострокового розірвання, відсоткова ставка становить 6,5 % річних з можливістю його пролонгації. Сума депозиту може становити від 5000 до 20000000 грн., термін вкладу від 365 до 366 днів, а виплата відсотків – в кінці терміну.

Якщо розглядати депозитні програми для фізичних осіб, то слід звернути увагу на Депозит «Прибутковий акційний». Відсоткова ставка становить 10%, сума депозиту від 200000 грн., дострокове розірвання та можливість часткового розірвання – не можливе, проте можливо пролонгація депозиту, а виплата відсотків – капіталізація. Термін вкладу від 365 до 366 днів.

Ефективність роботи банку щодо залучення коштів та забезпечення його конкурентоспроможності на ринку банківських послуг багато в чому залежать від впровадження нових депозитних продуктів. Однак важливо зазначити, що запровадження та розширення інноваційних банківських послуг має поєднуватись із постійним вдосконаленням традиційних напрямів обслуговування клієнтів, що й будемо досліджувати в наступному розділі.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ

3.1. Впровадження світового досвіду з управління залученими коштами банку

Якщо проаналізувати світову практику залучення коштів фізичних осіб у розвинених країнах, банки в Європі та США пропонують своїм клієнтам такі типи депозитних продуктів:

- поточний рахунок (current account, demand deposit account) – використовується для розрахунково-касових операцій, вільний доступ до коштів, відсотки на залишок не нараховуються;

- депозит до запитання (call deposit, NOW account) – безстроковий вклад із вільним доступом, на залишок нараховуються відсотки, розмір яких в односторонньому порядку може змінюватися банком;

- ощадний рахунок (savings deposit, Super NOW account) – терміновий або безстроковий вклад із підвищеною відсотковою ставкою, можливістю поповнення та дострокового часткового/повного зняття з попереднім повідомленням (кількість зніманих за період може обмежуватися);

- строковий вклад (time deposit) – класичний строковий депозит із максимальною відсотковою ставкою без права вкладника вимагати дострокового погашення [29].

Європейські банки мають більшу капіталізацію, ймовірність того, що депозит не можна буде забрати вчасно, набагато менше, ніж в Україні.

У ряді європейських країн депозит в банку дає своєму власникові і додаткові переваги: можливість отримати більш дешеву страховку або взяти кредит. А латвійські банки навіть пропонують своїм вкладникам допомогу в

отриманні дозволу на проживання в цій країні терміном на п'ять років. Правда, тільки для тих з них, хто розмістив значні суми (від 300 000 євро) на тривалий термін (5 років і більше). [31]

Важливо зазначити, в депозитній політиці зарубіжних країни є істотний мінус: процентна ставка. Динаміку відсоткових ставок по депозитам в ЄС продемонстровані на рис. 3.1. та Додатку К.

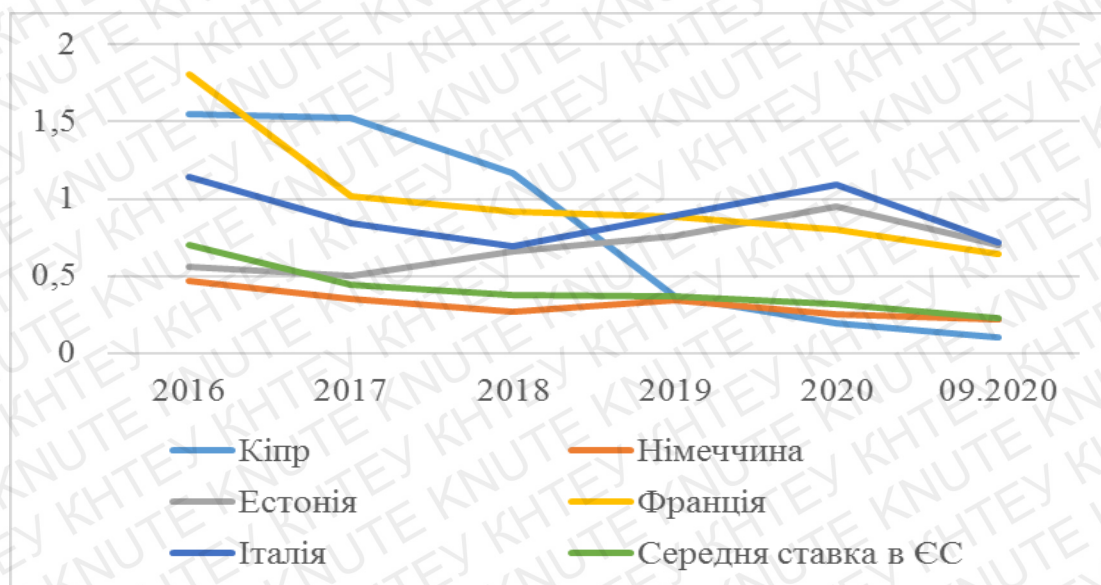

Рис. 3.1. Динаміка відсоткових ставок по депозитам в ЄС за 2016-01.09.2020 роки *

*Примітка: побудовано автором за джерелом [36]

Європейський центробанк зберігає базову ставку на рівні 0%, середня ставка по банківським депозитам становить 0,23%. Найвищі процентні ставки станом на 01.09.2020 році збереглись у Нідерландах і становить 1,09%, а найнижчі у Іспанії (0,02%), Португалії (0,07%).

Крім того, умови дострокового зняття депозитів в європейських банках куди більш суворі: тут ви не тільки втратите нараховані відсотки, а й, найімовірніше, заплатите штраф за дострокове розірвання. Також, в залежності від держави, і без того невисокий відсотковий дохід може оподатковуватись. Наприклад, в Латвії банк відразу утримує з нарахованих відсотків 10% податку на приріст капіталу. [32]

Проте досить важливий фактор формування та управління залученими коштами банку і довіра до банківської системи в цілому. І навіть якщо у банку розпочинаються проблеми, то система гарантування вкладів, наприклад, Європейського Союзу (ЄС) обіцяє вкладникам більш високі гарантії, в порівнянні з українською.

В світовій практиці сформовано дві основні моделі створення системи страхування депозитів: американська і германська.

Американська система страхування передбачає створення державних органів, що здійснює страхування депозитів, залучених банками від приватних і корпоративних клієнтів. Германська ж орієнтована на створення ряду фондів страхування депозитів, пов'язаних з асоціаціями банків певних видів. У цьому випадку страхування здійснюється на добровільній засаді і ініціатива створення фондів страхування належить банківським установам. [35]

Система страхування вкладів функціонує, як правило, на рівні державних інститутів, наприклад, американська Федеральна система корпорацій по страховим вкладам – FDIC; в Україні – Національний банк України. Проте, є виключення, в Швейцарії основним інститутом системи страхування вкладів є недержавна організація – швейцарська асоціація по захисту депозитів – Esisuisse. [34]

Так, згідно з директивою ЄС 94/19 / ЄС сума гарантування вкладів повинна бути не менше 20 000 євро з кожного депозиту, не залежно від їх кількості та валюти [30]. В Україні ж ця сума становить 200 000 гривень (або близько 7000 доларів або 6000 євро).

Кожна держава ЄС формує свою незалежну систему гарантування вкладів, і умови в різних країнах можуть відрізнятися. У деяких країнах ЄС існує повна гарантія всієї суми всіх депозитів вкладника - з найближчих до України держав такі умови діють в Угорщині, Словаччині та Словенії. В інших - сума гарантування може істотно перевищувати мінімальну по ЄС - наприклад, в Литві вона становить 100 000 євро [33]. Не менш важливим

фактом функціонування міжнародного досвіду є те, що система гарантування діє не тільки для фізичних, а й для юридичних осіб.

Тому для забезпечення ефективності системи гарантування вкладів максимальна сума покриття вкладу має бути встановлена на такому рівні, щоб, з одного боку, не стимулювати банки та вкладників до безвідповідальної поведінки та не допускати зростання обсягів депозитів у фінансово-нестабільних банках, а з іншого – має бути достатньою, щоб покрити втрати фінансово незабезпечених та обізнаних вкладників, а також забезпечувати довіру вкладників до банківської системи і збільшенню залучених коштів, як і фізичних так і юридичних осіб.

Тому, на нашу думку, необхідно створити спеціальний орган, який буде гарантувати вклади не тільки фізичних, а й юридичних осіб. Цей орган повинен бути не державний, а комерційний, щоб зменшити витрати державного бюджету. Участь для банків буде здійснюватися на добровільних засадах.

Також необхідно запровадити кластеризацію банків за такими параметрами, як: величина залучених депозитів та виданих кредитів, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей, аналітичні показники стійкості установ з подальшим присвоєнням номеру категорії, до якої буде належати банк. Такий поділ може дати такі результати, як:

- а) диференціація відрахувань до Фонду гарантування вкладів;
- б) визначення для інвестора типології банку за рівнем ризиків і, залежно від цього, прийняття рішення про здійснення вкладу;
- в) можливість кращого контролю з боку регулятора.

У деяких країнах ЄС вже існує така практика. Так, наприклад, у Греції банкам присвоєні категорії з різними коефіцієнтами: найбільш безпечні – 1,1; умовно безпечні – 1; найменш безпечні – 0,9. Подібна практика існує у Франції, Італії, Швеції та Фінляндії [34].

Отже, основною проблемою на сьогодні, щодо залучення коштів юридичних осіб – це відсутність гарантій. Тож запровадження і створення в

Україні системи гарантування вкладів для юридичних осіб може стати початком нового етапу у розвитку банківської системи, адже саме недовіра та можливість втрати своїх коштів не спонукають юридичних осіб до вкладів у банки сьогодні.

3.2. Пропозиції щодо покращення управління залученими коштами банку

З метою забезпечення необхідної структури та обсягів залучених коштів банку банківський менеджмент застосовує різні методи управління залученими коштами - цінові та нецінові.

Цінові методи, як уже зазначалось в попередніх розділах, передбачають використання процентної ставки по депозитах як головного інструменту в конкурентній боротьбі за вільні грошові кошти фізичних і юридичних осіб. Підвищення пропонованої банком ставки дозволяє залучити додаткові ресурси, тоді як утримання або зниження депозитної ставки відбувається за умови перенасичення банку ресурсами або відсутності прибуткових напрямків їх розміщення. Цінові методи залежать не від банківської установи, а більшим чином від обсягу облікової ставки та економічних показників країни (інфляція, ВВП, доларизація та інші).

Тоді як для нецінових методів управління залученими коштами банку характерно застосування різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які безпосередньо не пов'язані зі зміною депозитних ставок:

- реклама;
- підвищення рівня і комплексність обслуговування;
- розширення асортименту банківських продуктів;
- надання додаткових безкоштовних послуг;
- розташування філій у місцях, наближених до клієнтів;
- пристосування графіка роботи до потреб клієнтів.

Крім того, банки вдаються до таких прийомів, як проведення лотереї серед клієнтів, безкоштовне розсилання виписок з рахунків, відкриття депозитів новонародженим як подарунок від банку, обладнання безкоштовних автомобільних стоянок біля банку, установка банкоматів в публічних місцях, проведення безготівкових розрахунків за допомогою пластикових карт, відправка клієнтам привітань та подарунків до свят від імені керівництва банку тощо.

Досить важливим є те, що наразі традиційні підходи до надання банківських послуг і ведення банківського бізнесу вже не задовольняють зростаючий попит та очікування клієнтів, не відповідають вимогам підвищення ефективності та прибутковості. Тому, на наш погляд, ефективність роботи банку щодо залучення додаткових грошових коштів та забезпечення його конкурентоспроможності на ринку банківських послуг багато в чому залежать від впровадження нових депозитних продуктів. Однак важливо зазначити, що запровадження та розширення інноваційних банківських послуг має поєднуватись із постійним вдосконаленням традиційних напрямів обслуговування клієнтів.

На наш погляд, для покращення управління залученими коштами АТ «Альфа банк» необхідно удосконалити додаток Альф-Мобайл додатковими можливостями, а саме:

- 1) розумна заправка – це зручний додаток, що дасть можливість без черги заправитися бензином на касі, не виходячи з автомобіля. Працює «Розумна заправка» так: знаходить заправку по GPS-координатах, після чого вибирається номер колонки, марка бензину і кількість літрів або сума, на яку необхідно заправитися. Потім оплачується операція через телефонний додаток в онлайн-режимі. Це дає можливість зекономити час та безпечно розрахуватися;

- 2) Send money – новітня послуга, що дозволяє переводити на рахунок одержувача гроші за номером мобільного телефону. Ідея в тому, що не потрібно вводити 14-значний номер, як раніше, а просто номер телефону

одержувача грошей. Далі система працює вже з людиною одержувачем, яка повинна ввести дані своєї карти і підтвердити переказ. Для цього потрібно зайти в додаток, увести номер мобільного телефону, суму і вибрати, з якої карти списувати кошти. Що важливо, одержувач може бути клієнтом будь-якого іншого банку системи Visa або Master Card;

3) фотокаса – це досить цікава послуга за допомогою смартфонів. За фотографіями рахунків і комунальних платежів працівники банку самі створюють усі необхідні документи, які потім приходять на e-mail як відскановане фото. Усе, що потрібно зробити – це сфотографувати квитанцію, за якою потрібно розрахуватися, смс-повідомленням відправити її в банк і підтвердити операцію;

4) Альфа-Мобайл для окулярів Google glass – додаток майбутнього, за допомогою якого можна оплачувати рахунки за фото, переводити кошти через голосові функції, заправлятися на АЗС, оплачувати товари та послуги в магазинах та мережі Інтернет, оплачувати замовлення в ресторані, знімати готівку без карти в банкоматах тощо;

5) Альфа-мобайл для юридичних осіб – онлайн-бухгалтер. Можливість розрахувати податки і підготувати всі необхідні звіти для відправки в податкову - мабуть, найбільш необхідне для малого і середнього бізнесу. Клієнти прямо в інтернет-банку будуть мати доступ до податкового календаря, можуть вносити авансові платежі, здавати декларації за спрощеною системою оподаткування і використовувати ряд інших корисних інструментів. Документи формуються автоматично, на основі виписки по розрахунковому рахунку.

На наш погляд, це зацікавить клієнтів АТ «Альфа банку», а також дозволить залучити нових.

Також в АТ «Альфа-банк» необхідно, на наш погляд, запустити сімейний пакет – загальний рахунок для всієї сім'ї включаючи картку «Unior».

Переваги такого пакету досить суттєві, а саме:

1. Загальна історія покупок – здійснюються покупки із загального бюджету;
2. Контроль витрат – можливість слідкувати за загальними витратами та планувати сімейний бюджет;
3. Доступний для всіх членів сім'ї – можливість підключати до 4 –х близьких людей до сімейного рахунку, в тому числі і дітей віком від 7 років;
4. Зручність – поповнення сімейного рахунку за допомогою мобільного додатку, та можливість це зробити з певною періодичністю;
5. Легкість в управлінні - можливість підключати та відключати учасників сімейного рахунку за декілька хвилин.

Відкрити такий рахунок буде досить легко за допомогою мобільного додатку Альфа-Мобайл і обов'язковою умовою повинно бути, щоб всі члени сім'ї, які підключаються до сімейного рахунку повинні бути клієнтами АТ «Альфа-банк». Такий пакет дозволить не тільки контролювати сімейний бюджет, а й можливість накопичувати кошти і переводити їх на депозити банку.

Такий пакет послуг буде мати ряд переваг, і приємний бонус - підключити страхові послуги захисту від непередбачених обставин (сімейне страхування). «Пакет Сімейний» забезпечить всім членам родини (до 4 –х осіб), що підключені до нього фінансовий захист та дозволить не думати про те, де взяти гроші на відновлення здоров'я.

Людина постійно наражається на небезпеку: на вулиці й у транспорті, на дачі й удома, на роботі й на відпочинку. Усюди відбуваються нещасні випадки: травми, опіки, отруєння, укуси тварин тощо. Багато видів професійної діяльності, спорту або захоплень мають підвищений ризик (водії, будівельники, шахтарі тощо). Щоб несподіване погіршення здоров'я не стало серйозною перешкодою і не довелося

терміново шукати гроші на лікування, необхідно скористатися перевагами пакету «Сімейний». Заздалегідь укладений договір страхування не тільки забезпечить кошти на оплату медичних послуг, але й стане джерелом фінансування на період непрацездатності.

Страхові суми, оплату регулярних платежів за кожну застраховану особу та страховий тариф необхідно розробити відповідно до нормативно-правових актів України.

Отже, на наш погляд, сьогодні для управління залученими коштами банку необхідно активно використовувати нецінові методи.

Проаналізувавши продукти АТ «Альфа-банк» ми запропонували розширити можливості мобільного додатку Альфа-мобайл наступними можливостями: розумна заправка, Send money, фотокаса, Альфа-Мобайл для окулярів Google glass, онлайн-бухгалтер для малого та середнього бізнесу.

Також у АТ «Альфа-банк» не пропонують програми для дітей. Тому, нашою пропозицією є запровадження нового пакету «Сімейний», який буде мати ряд переваг і в тому числі можливість застрахувати своїх близьких від нещасних випадків, що на сьогодні є досить актуальним.

Отже, для покращення управління залученими коштами АТ «Альфа банк», на наш погляд, необхідно постійно вдосконалювати свою депозитну політику, орієнтуючись на:

- ✓ проведення рекламних заходів, спрямованих на залучення нових клієнтів шляхом підвищення довіри до банку, підкреслюючи його надійність, високу якість обслуговування та інші конкурентні переваги;
- ✓ анкетування клієнтів для визначення пріоритетів при обранні банку;
- ✓ розширення асортименту інтегрованими банківськими продуктами;
- ✓ спрощення режиму функціонування депозитних рахунків, а саме: порядку зарахування коштів як вкладів, використання нарахованих

процентних доходів з депозитної картки, механізму видачі готівки та перерахунку з депозитних рахунків;

✓ впровадження новітніх банківських on-line технологій та покращення за рахунок цього якості обслуговування клієнтів;

✓ розробку системи стимулів для постійних клієнтів при пролонгації депозиту або при підключенні додаткових послуг.

При цьому необхідно керуватися такими принципами, як: взаємоузгодженість між депозитними, кредитними та іншими операціями банку для забезпечення його конкурентоспроможності, стабільності і надійності; диверсифікація ресурсів банку з метою мінімізації ризиків; конкурентоспроможність пропонованих банківських продуктів і послуг.

З огляду на перелічені принципи, АТ «Альфа-банк» повинен розробляти комплекс заходів, що складається не лише з цінових, а й нецінових методів, що буде направлений на досягнення більшої ефективності управління залученими коштами банку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Залучені банківські кошти – це кошти, що їх мобілізувала банківська установа на фінансовому ринку за ініціативи фізичних та юридичних осіб на правах тимчасового розпорядження, повернення і платності з метою розміщення цих коштів у активи й отримання прибутку.

Метою управління залученими коштами банку є побудова оптимальної організаційної структури, яка здатна забезпечити планування і реалізацію фінансових операцій банку у рамках стратегії спрямованої на підвищення фінансової стійкості та/або прибутковості при одночасному збереженні стабільності діяльності банку.

В управлінні залученими ресурсами банку необхідно дотримуватись основних загальних та специфічних принципів. До загальних принципів управління відносяться принципи: науковості, цілеспрямованості, економічності. Серед специфічних принципів необхідно виділити: ієрархічності та узгодженості, комплексності, безперервності, адаптивності, оперативності, забезпечення ліквідності.

Щодо інструментарію управління залученими ресурсами, то для забезпечення бажаної структури, обсягів та рівня витрат за депозитними зобов'язаннями менеджмент банку використовує цінові та нецінові методи.

Проаналізовано структуру зобов'язань банків України і слід зауважити, що обсяг депозитного портфелю банків у національній валюті у 2018 році зріс на 10% до 539,7 млрд грн. При формуванні заощаджень українці надавали перевагу вкладам у національній валюті. Обсяг гривневих депозитів населення у платоспроможних банках за рік збільшився на 14,5% до 268,9 млрд грн, в той час як в іноземній валюті - на 1,6% до 8,6 млрд дол. США. При цьому, у грудні зростання становило 4,3% та 1,8% відповідно. Обсяг коштів бізнесу у національній валюті у платоспроможних банках за 2018 рік збільшився на 5,9% до 270,1 млрд грн. Це також найвищий показник з докризового періоду. У грудні гривневий депозитний портфель бізнесу зріс на 16%.

Визначено Топ 10 банків за вкладами банків за всіма валютами України, рейтинг очолив АТ КБ «ПриватБанк» його депозитний портфель становить 21,7% серед всіх депозитів банківської системи України станом на 01.10.2020 р.

Проаналізовано процентні ставки депозитів України і можна зазначити, що найпривабливіший відсотки до депозитам на 1 рік і коливаються від 16,6% до 13%, як в національній, так і іноземній валюті в діапазоні від 0,01 до 2,78%. Вклади коштів населення на депозитних рахунках є доцільні лише в гривневих еквівалентах, в іноземній валюті банки не зацікавлені.

Досліджено аналіз залучених коштів АТ «Альфа Банка» - основною частиною є кошти фізичних та юридичних осіб і за досліджуваний період постійно зростають: в 2015 році становили 61,01%, а в 2019 році 93,51%. Це свідчить про довіру до банку зі сторони клієнтів, як фізичних так і юридичних осіб.

Кошти суб'єктів господарювання за досліджуваний період постійно збільшуються і за 5 років зросли на 74% з 12929,4 млн. грн у 2016 році до 22582,8 млн. грн. у 2020 році. Найбільша частина в загальній структурі становлять кошти на вимогу та поточні рахунки і зросли до 73,4% (2020 р.) , строкові кошти зростали в абсолютному значенні, проте в загальному еквіваленті – зменшувались і в 2016 році становили 89%,а в 2020 році – 26,6%, це можна пояснити економічною кризою та недовірою до банківської системи зі сторони суб'єктів господарювання.

У загальному обсягу коштів клієнтів, більш ніж 60,0 % займають депозити фізичних осіб, а в їх структурі переважають строкові кошти і станом на 01.01.2020 рік становлять 65% від загального обсягу.

В структурі залучених коштів за видами валют найбільшу частину займають гривні і долари США, і з кожним роком цей розрив зростає і це можна пояснити довірою громадян до національної валюти, зменшення

доларизації економіки і не зацікавлені банківської установи в іноземній валюті.

Проаналізовано світовий досвід управління залученими коштами. І на наш погляд, найбільш доречно для ефективного управління залученими коштами необхідно створити спеціальний орган, який буде гарантувати вклади не тільки фізичних осіб, а й юридичних. Цей орган повинен бути не державний, а комерційний, щоб зменшити витрати державного бюджету. Участь для банків буде здійснюватися на добровільних засадах.

На наш погляд, необхідно запровадити кластеризацію банків за такими параметрами, як: величина залучених депозитів та виданих кредитів, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей, аналітичні показники стійкості установ з подальшим присвоєнням номеру категорії, до якої буде належати банк.

Розроблені пропозиції щодо покращення управління залученими коштами банку серед яких слід виділити: удосконалення мобільного додатку додатковими можливостями (розумна заправка; send money; фотокаса; для окулярів Google glass; онлайн-бухгалтер); впровадження нового пакету «Сімейний» - загальний рахунок для всієї сім'ї, а також додаткові можливості для учасників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банківські операції: навч. посіб./ Н.І.Демчук, О.В. Довгаль, Ю.П.Владика. Дніпро: Пороги, 2017. -461 с.
2. Вядрова І.М., Волохата В.Є. Системний підхід в управлінні залученими ресурсами банку. *Економіка та держава*. 2014. №10. С. 43-48.
URL: http://www.economy.in.ua/pdf/10_2014/11.pdf (дата звернення: 10.09.2020)
3. Заславська О.І. Залучені кошти як вагоме джерело ресурсного забезпечення кредитно-інвестиційної діяльності банків. *Економіка та держава*. 2012. №7. С. 66-69.
4. Маслак Н. Г., Криклій О. А. Ціноутворення на банківські продукти: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 121 с.
5. Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій: Положення НБУ від 03.12.2003 №516. Дата оновлення: 04.09.2020.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text> (дата звернення: 01.10.2020).
6. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посібник / В.М. Лачкова, Л.І. Лачкова, І.Л. Шевчук. Х.:Видавець Іванченко І.С. 2017. 180 с.
7. Банківські операції: підручник / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2008. 608 с.
8. Волкова В. В., Волкова Н. І., Добровольський О. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів та контролю якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Банківська система». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019, 168 с.
9. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посіб. 6-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 318 с.
10. Череп А.В. Андросова О.Ф. Банківські операції: навч.посібник. К.: Кондор, 2007. 410 с.
11. Банківські операції: підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. 696 с.

12. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції: навч.посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 431 с.
13. Банківська система :навч.посіб./ Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О.; за ред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.
14. Рябініна Л.М., Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л.І. Банківські операції: навч посіб. Одеса: ОДЕУ, 2011. 536 с.
15. Прасова С.П., Вовченко О.С. Банківські операції: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 568 с.
16. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с
17. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб./за ред. І.Г. Сокиринської, Т.О. Журавльової. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.
18. Довгань Ж. М. Менеджмент у банк: підруч. Тернопіль : Економічна думка, 2017. 512 с.
19. Павленко О.П., Журбенко С.І. Управління залученими ресурсами комерційного банку: сутність, методи та джерела фінансування. *Молодий вчений*. 2016. №2016. №11 (38). С. 643-647.
20. Рябініна Л.М., Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л.І. Банківські операції: навчальний посібник. Одеса: ОДЕУ, 2011. 536 с.
21. Дані статистики фінансового сектора. Статистика фінансового сектора. Статистика. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial> (дата звернення: 01.11.2020).
22. Депозитні ставки банків України. Депозити. Сайт Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/deposits/stats/> (дата звернення: 01.10.2020).
23. Артем'єва О.О., Гордієнко Т.В. Депозитний ринок України: сучасний стан та тенденції розвитку. *Вісник ОНУ імені Мечникова*. 2020. Т.25. Вип. 1 (80). С. 198-205.

24. Ларінова К.Л., Донченко Т.В. Аналіз тенденцій розвитку депозитного ринку України. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. №2. С. 159-167.
25. Офіційний сайт АТ «Альфа-банк». URL: <https://alfabank.ua/about> (дата звернення: 01.10.2020).
26. Огляд банківського сектора. Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2020-08.pdf?v=4 (дата звернення: 14.11. 2020).
27. Обсяги кредитів та депозитів населення у банках у 2018 році перевищили докризовий рівень. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/obsyagi-kreditiv-ta-depozitiv-naselennya-u-bankah-u-2018-rotsi-perevischili-dokrizoviy-riven> (дата звернення: 01.11.2020).
28. Річні звіти АТ «Альфа-банка» за 2015-2019 р. Офіційний сайт АТ «Альфа-банк». URL: <https://alfabank.ua/investor-relations> (дата звернення: 01.11.2020).
29. Депозити тепер по-справжньому «строкові» URL: <http://helpbizness.ru/vse-pro-groshi/yak-vidkriti-depozit-v-yevropejskomu-banku.html/> (дата звернення: 20.11.2020).
30. Директива Європейського союзу 94/19/ЄС про системи страхування вкладів від 16.05.1994 року (Directive 94/19 / ЄС of the European Parliament and of the Council of 16 May 1 994 on deposit-guarantee schemes . *Official Journal*. L 135 , 31.05.1994. P. 5 -14.
31. Тохтамиш Т.О., Мірошніченко Я.М. Міжнародний досвід оцінки якості депозитів фізичних осіб у банках. Молодий вчений. 2017. №5 (45). С. 757-761.
32. Бідюк О.О. Депозитна політика банків у період трансформації банківської системи України. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2017. Вип.1. С. 29- 36.
33. Оленчик А. Вплив карантину на «заощадливі» звички українців. Матеріал Фінансового клубу. URL:

<https://finclub.net/ua/projects/announcements/kruhlyi-stil-vplyv-karantynu-na-zaoshchadlyvi-zvychky-ukraintsiv.html> (дата звернення: 10.11.2020).

34. Центр економічної стратегії. Як реформувати систему гарантування вкладів? URL: <https://ces.org.ua/wpcontent/uploads/2019/02/.docx.pdf> (дата звернення: 10.11.2020).
35. Proposal for a regulation of the European parliament and of the council amending Regulation (EU) 806/2014 in order to establish a European Deposit Insurance Scheme. Strasbourg, 24.11.2015. URL: http://www.efdi.eu/sites/default/files/publications/com2015_586_proposal_for_a_european_deposit_insurance_scheme.pdf (дата звернення: 10.11.2020).
36. Bank interest rates statistics - interest rates on deposits with agreed maturity placed by companies (annual percentage, new business). Annualised agreed rate (AAR) / Narrowly defined effective rate (NDER), Credit and other institutions (MFI except MMFs and central banks) reporting sector - Deposits with agreed maturity, Total original maturity, New business coverage, Non-Financial corporations (S.11) sector, denominated in Euro. URL: <https://sdw-wsrest.ecb.europa.eu/service/data> (дата звернення: 01.12.2020).

ДОДАТКИ

Додаток А

Наукові дефініції «залучені кошти»

<i>Автор</i>	<i>Визначення</i>
1	2
Череп А.В. Андросова О.Ф. [10, с. 215]	кошти, які банк залучає на вклади і депозити
Дзюблюк О.В. [11, с. 66, с.101]	сукупність коштів клієнтів, що акумулюються банком на депозитах; кошти, що акумулюються банком на певних умовах на різних видах рахунків клієнтів
Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. [12, с. 137]; Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. [13, с. 274]	грошові кошти юридичних і фізичних осіб, залучені банком в якості депозитів, вкладів, залишків на розрахункових рахунках, поточних рахунках бюджетних установ, залишки на пластикових картках, кредиторська заборгованість тощо. У банківській практиці залучені кошти називають депозитними зобов'язаннями, які формують депозитний портфель
Рябініна Л.М., Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л.І. [14, с. 106]	основне джерело формування ресурсів банків, які використовуються для проведення активних операцій.
Прасова С.П., Вовченко О.С. [1515, с. 35]	грошові кошти юридичних та фізичних осіб, залучені банком на вклади
Варцаба В.І., Заславська О.І. [16, с.65]	сукупність коштів на поточних, депозитних та інших рахунках юридичних та фізичних осіб, на рахунках громадських організацій, суспільних фондів, які використовуються в активних операціях із метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку
Волкова В. В., Волкова Н. І., Добровольський О. [8, с.72]	сукупність коштів на поточних депозитних та інших рахунках банківських клієнтів (юридичних та фізичних осіб), на рахунках громадських організацій, різноманітних громадських фондів, які розміщуються в активи з метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку
Сокиринської І.Г., Журавльової Т.О. [17, с. 29]	грошові кошти юридичних і фізичних осіб, залучені банком в якості депозитів, вкладів, залишків на розрахункових рахунках. Він формує депозитний портфель

1	2
Довгань Ж. М. [18, с. 209]	кошти на депозитних і поточних рахунках (залишки коштів) юридичних (корпорацій та організацій) і фізичних осіб, які є клієнтами банку, причому ці кошти зосереджені в зобов'язаннях банку, є основним джерелом ресурсів та мобілізуються банком для забезпечення здійснення активних операцій. При цьому ініціатором відносин щодо залучення депозитних ресурсів є клієнт банку, що дає можливість будувати систему управління, орієнтовану на клієнта банку
Заславська О.І. [3, с. 66]	сукупність коштів на поточних, депозитних та інших рахунках юридичних та фізичних осіб, на рахунках громадських організацій, різноманітних суспільних фондів, які використовуються в активних операціях з метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку

Характеристика залучених банківських ресурсів [8, с. 90]

<i>Вид ресурсів</i>	<i>Складова характеристика</i>
Кошти на вимогу (до запитання) суб'єктів господарської діяльності	Поточні рахунки суб'єктів, кошти за довірчими операціями, кошти в розрахунках, розподільчі рахунки суб'єктів господарської діяльності, цільові кошти до запитання, кошти для розрахунків платіжними картками
Строкові кошти суб'єктів господарської діяльності	Короткострокові депозити та довгострокові депозити суб'єктів господарської діяльності, кошти, отримані за операціями РЕПО
Кошти на вимогу (до запитання) фізичних осіб	Поточні рахунки, кошти за довірчими операціями фізичних осіб, кошти в розрахунках, кошти фізичних осіб для розрахунків платіжними картками
Строкові кошти фізичних осіб	Короткострокові та довгострокові депозити фізичних осіб
Кошти бюджету та позабюджетних фондів України	Кошти бюджетів України до розподілу, кошти Державного бюджету України, бюджетні кошти клієнтів, які утримуються з Державного бюджету України, кошти місцевих бюджетів та бюджетні кошти клієнтів, що утримуються з місцевих бюджетів, кошти позабюджетних фондів.
Кредиторська заборгованість	Кредиторська заборгованість за операціями з клієнтами банку, сума транзитних рахунків за операціями з клієнтами банку
Цінні папери власного боргу (крім субординованого боргу)	Прості векселі, емітовані банком, ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком

Процентні ставки, за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб (середньозважені ставки в річному обчисленні) за 2015 – 01.10. 2020 рр., %*

Період	Інтегральна ставка	Процента ставки в національній валюті	Процента ставки в іноземній валюті	Облікова ставка
2015	13,4	20,6	7,8	12
2016	11,1	17	5,9	14
2017	8,4	13,8	3,3	14,5
2018	9,7	14,9	3,3	18
2019	9,9	14,9	2,6	13,5
01.10.2020	6,3	9,7	1,5	6

*Примітка: розроблено авторам за джерело [21]

Додаток Г

Таблиця Г.1

Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб*
За даними агенства "Thomson Reuters"

(% річних)

дата	Гривня				долар США				євро			
	3 місяця	6 місяців	9 місяців	12 місяців	3 місяця	6 місяців	9 місяців	12 місяців	3 місяця	6 місяців	9 місяців	12 місяців
03.01.2020	14,43	14,94	15,28	15,14	1,44	1,99	2,48	2,54	0,58	0,96	1,41	1,33
01.09.2020	8,26	8,51	8,87	8,70	0,68	0,88	1,14	1,25	0,25	0,42	0,49	0,65
03.01.2019	14,97	15,74	15,82	16,08	2,28	3,08	3,33	3,75	1,32	1,75	2,11	2,43
03.01.2018	13,57	14,40	14,09	14,33	2,49	3,13	3,20	3,68	1,59	1,96	2,16	2,58
04.01.2017	15,89	16,97	16,61	17,74	4,15	4,98	4,35	5,68	3,25	4,00	3,06	4,84
05.01.2016	19,78	20,47	20,36	20,93	7,45	7,97	8,06	8,11	6,60	7,16	7,29	7,15
06.01.2015	19,81	19,62	20,39	20,47	8,15	8,37	8,92	9,16	7,08	6,99	7,71	7,96

*Примітка: побудовано автором за джерелом [21]

Динаміка залучених коштів банками України за 2017 – 01.10.2020 роки*

Показник	01.10.2020	01.01.2020	01.01.2019	01.01.2018	01.01.2017	Абсолютний приріст 2020 до 2017 років
Кошти отримані від НБУ	19 893 197	7 824 927	23 218 432	28 143 826	36 837 809	-16 944 612
Кошти банків	31 574 847	30 293 662	50 349 527	61 090 335	88 769 680	-57 194 833
Кошти клієнтів	1298230 675	1097080 800	9630447 76	930004 485	854 832 098	443 398 578

*Примітка: розроблено автором на основі джерел [21]

**Аналіз ставок по депозитам в АТ «Альфа-банк»
станом на 01.10.2020 р***

№	Назва депозита	Відсоткова ставка, %	Термін вкладу, місяць	Мінімальна сума, грн	Особливі умови
Для юридичних осіб					
1.	Оперативний (без можливості дострокового розірвання)	6,5	12	5000	Пролонгація, виплата відсотків в кінці терміну
2.	Оперативний (з можливості дострокового розірвання)	6,0	9	5000	Дострокове розірвання, пролонгація, виплата відсотків в кінці терміну
3.	Бізнес-сейф	4,0	3	1000000	Пролонгація, виплата щомісяця
Фізичних осіб					
4.	Прибутковий	10	12	200000	Пролонгація, капіталізація
5.	Прибутковий	9,5	92	5000	Пролонгація, капіталізація, щомісяця
6.	Мобільний	8	1	250000	Пролонгація, нарахування відсотків в кінці терміну
7.	Дохідний сейф 4	7	1	1000	Пролонгація, часткове зняття, додаткове розірвання, виплата відсотків щомісяця
8.	Ощадний	7	1	250000	Капіталізація
9.	Дохідний сейф 3	6	1	1000	Пролонгація, часткове зняття, дострокове розірвання, виплата відсотків щомісяця
10.	Депозитний сейф 2	5	1	1000	Пролонгація, часткове зняття, дострокове розірвання, виплата відсотків щомісяця
11.	Депозитний сейф 1	4	1	1000	Пролонгація, часткове зняття, дострокове розірвання, виплата відсотків щомісяця

*Примітка: узагальнено автором на основі джерел [25]

Умови депозитних вкладів фізичних осіб, станом на 01.10.2020 [25]

№	Продукт	Періодичність виплати процентів	Строк вкладу/ Найменування пакету послуг	Базові ставки, % річних			Ставки при оформленні у My Alfa-Bank та/або на суму від 250000 UAH/ 8 000 USD/ 8000 EUR, % річних		
				UAH	USD	EUR	UAH	USD	EUR
1	Прибутковий з поповненням та пролонгацією ¹ / Прибутковий Дитячий з поповненням та пролонгацією ²	Капіталізація/ Щомісячна виплата	3М	8,50%	0,01%	0,01%	9,00%	0,01%	0,01%
			6М	9,00%	0,01%	0,01%	9,50%	0,25%	0,01%
			12М*	9,00%	0,25%	0,01%	9,50%	0,50%	0,01%
			18М	9,00%	1,25%	0,01%	9,50%	1,50%	0,25%
			24М	9,00%	2,25%	1,00%	9,50%	2,50%	1,25%
			36М		3,50%	1,75%		3,75%	2,00%
			48М		4,50%	2,25%		4,75%	2,50%
60М		4,75%	2,50%		5,00%	2,75%			
2	Ощадний ¹	Капіталізація	безстроковий	6,00%	0,01%	0,01%	7,00%	0,01%	0,01%
3	Мобільний без дострокового розгорнення ³	В кінці строку	7Д	-	-	-	7,50%	-	-
			14Д	-	-	-	7,75%	-	-
			29Д	-	-	-	8,00%	-	-
4	Доходний Сейф ³	Капіталізація	«Старт», «Студентський» Базовий»	4,00%	0,01%	0,01%	4,00%	0,01%	0,01%
		Капіталізація	«Клас»/«Класік»/«Клас-MAXI»/ «Класік-MAXI»/ «For Shopping»/ «Young Online»/ «Стандартний»/ «Comfort» / «Zero»/ White»	5,00%	0,01%	0,01%	5,00%	0,01%	0,01%
		Капіталізація	«Престиж»/ «Alfa-Star»/ «Alfa-Star MAXI»/ «Преміум»/ «Ексклюзив»/ «Престиж MAXI»/ «Преміальний»/ «Ultra» / «Black»/ «Zero Limited»	6,00%	0,01%	0,01%	6,00%	0,01%	0,01%
		Капіталізація	«Статус»/ «Статус MAXI» /«Статусний»/	7,00%	0,01%	0,01%	7,00%	0,01%	0,01%
		Капіталізація	«Platinum Black»/ «Platinum Black+»/«Graphite»	7,00%	0,01%	0,01%	7,00%	0,01%	0,01%
5	Вклад на вимогу на картковому рахунку	Капіталізація	«Альфа-Пенсія»/ «Comfort» для пенсії та соціальних виплат, для карток «Клас»/ «Клас MAXI»/ «Престиж»/ «Comfort» для виплат від ФГВФО/ White для пенсії та соціальних виплат/ White для для виплат від ФГВФО	6,00%	-	-	6,00%	-	-

¹ укладаються або у відділенні Банку або із використанням Системи «Інтернет-сервісу «My Alfa-Bank»

² укладаються у відділенні Банку

³ укладаються тільки із використанням Системи «Інтернет-сервісу «My Alfa-Bank»

Поповнення Вкладу допускається у загальній сумі не більше ніж 200 (двісті) відсотків від суми Вкладу, визначеної в Угоді. У випадку пролонгації Вкладу поповнення допускається у загальній сумі не більше ніж 200 (двісті) відсотків від фактично внесеної або пролонгованої Суми Вкладу. Для вкладів до 6 (шести) місяців включно, поповнення Вкладу не здійснюється в останні 30 (тридцять) днів до Дати повернення Вкладу. Для Вкладів більше 6 (шести) місяців, поповнення Вкладу можливе лише в перші 6 (шість) місяців Строку Вкладу.

*- під строком 12 місяців мається на увазі розміщення вкладів «Прибутковий» та «Прибутковий Дитячий» на 372 дня,

- При укладенні договору накопичувального страхування з СК «Уніка Життя» з річним платежем від 10 000 грн. / 400 дол. США / 400 Євро учасник акції, отримує можливість розмістити строковий депозит на наступних умовах:

- за кожні 10 000 грн. / 400 дол. США / 400 Євро страхового платежу на рік клієнтська базова процентна ставка по депозиту «Прибутковий» буде збільшена на 1% в національній валюті - за кожні 200 000 грн. розміщеного депозиту і 0,5% в іноземній валюті - за кожні 8 000 долл. США / 8 000 розміщеного депозиту.

Початкова сума вкладу при укладанні у відділенні Банку становить:

- для вкладу «Прибутковий», «Прибутковий Дитячий» та «Мобільний» - від 5000 UAH, 200 USD, 200 EUR;

- для вкладу «Ощадний» - від 1 000 UAH, 200 USD, 200 EUR;

Початкова сума вкладу при укладанні із використанням Системи «Інтернет-сервісу «My Alfa-Bank» становить:

- для вкладу «Прибутковий» та «Мобільний» - від 5000 UAH, 200 USD, 200 EUR;

- для вкладу «Ощадний» - від 100 UAH, 20 USD, 20 EUR.

Максимальна сума вкладу при укладанні у відділенні Банку складає 500 000 USD (еквівалент в іншій валюті), при розміщенні вкладу понад цієї суми – процентна ставка визначається за рішенням Банку.

Максимальна сума вкладу при укладанні із використанням Системи «Інтернет-сервісу «My Alfa-Bank» складає 20 000 000 грн (еквівалент в іншій валюті), при розміщенні вкладу понад цієї суми – процентна ставка визначається за рішенням Банку.

Продовження дод. Ж
Таблиця Ж 3

Ставки лонгації для вкладів «Мегаприбуток плюс» і «Рантьє плюс», які закриті на прийом 01.04.2014р., ставки лонгації для закритих на прийом строків або режимів виплати процентів за вкладами «Альфа-Депозит», та ставки лонгації для вкладів «Ощадний плюс» [25]

	Найменування вкладу	Періодичність виплати процентів	Строк вкладу	Базова процентная ставка, % річних			Ставки при оформленні на суму від 250000 UAH/ 8 000 USD/ 8000 EUR, % річних					
				Гривня	Долар США	Євро	Гривня	Долар США	Євро			
1.	Мегаприбуток плюс ¹ (без поповнення, з пролонгацією)	В кінці строку	2 місяці	7,75	0,01	0,01	-	-	-			
			3 місяці	7,75	0,01	0,01	-	-	-			
			4 місяці	7,75	0,01	0,01	-	-	-			
			6 місяців	8,50	0,01	0,01	-	-	-			
			9 місяців	8,50	0,01	0,01	-	-	-			
			12 місяців	9,00	0,25	0,01	-	-	-			
			18 місяців	-	1,50	-	-	-	-			
2.	Рантьє плюс ¹ (без поповнення, з пролонгацією)	Щомісячно	3 місяці	6,75	0,01	0,01	-	-	-			
			4 місяці	6,75	0,01	-	-	-	-			
			6 місяців	8,00	0,01	0,01	-	-	-			
			9 місяців	8,00	0,01	0,01	-	-	-			
		Капіталізація	12 місяців	8,00	0,25	0,01	-	-	-			
			3 місяці	6,25	0,01	0,01	-	-	-			
			4 місяці	6,25	0,01	0,01	-	-	-			
			6 місяців	7,50	0,01	0,01	-	-	-			
			9 місяців	7,50	0,01	0,01	-	-	-			
			12 місяців	7,50	0,01	0,01	-	-	-			
			3.	Альфа-Депозит ¹ (без поповнення, з пролонгацією) з правом дострокового розторгнення	В кінці строку	1 місяць	8,00	0,01	0,01	-	-	-
						2 місяці	7,75	0,01	0,01	-	-	-
						3 місяці	7,75	0,01	0,01	-	-	-
						6 місяців	9,00	0,01	0,01	-	-	-
9 місяців	9,00	0,01				0,01	-	-	-			
12 місяців	9,00	0,25				0,01	-	-	-			
18 місяців	-	1,50				0,01	-	-	-			
Щомісячно	24 місяці	-			1,50	0,01	-	-	-			
	3 місяців	6,75			0,01	0,01	-	-	-			
	6 місяців	8,00			0,01	0,01	-	-	-			
	9 місяців	8,00			0,01	0,01	-	-	-			
	12 місяців	8,00			0,25	0,01	-	-	-			
	Капіталізація	3 місяці			6,25	0,01	0,01	-	-	-		
		6 місяців			7,50	0,01	0,01	-	-	-		
9 місяців		7,50	0,01	0,01	-	-	-					
12 місяців		7,50	0,01	0,01	-	-	-					
4.		Альфа-Депозит без дострокового розторгнення ¹	В кінці строку	1 місяців	8,00%	0,01%	0,01%	8,00%	0,01%	0,01%		
				3 місяців	8,50%	0,01%	0,01%	9,00%	0,01%	0,01%		
				6 місяців	9,00%	0,01%	0,01%	9,50%	0,25%	0,01%		
	12 місяців			9,00%	0,25%	0,01%	9,50%	0,50%	0,01%			
	18 місяців			9,00%	1,25%	0,01%	9,50%	1,50%	0,25%			
	24 місяців			9,00%	2,25%	1,00%	9,50%	2,50%	1,25%			
	36 місяців			-	3,50%	1,75%	-	3,75%	2,00%			
	48 місяців			-	4,50%	2,25%	-	4,75%	2,50%			
	60 місяців			-	4,75%	2,50%	-	5,00%	2,75%			
	Щомісячно			1 місяців	8,00%	0,01%	0,01%	8,00%	0,01%	0,01%		
				3 місяців	7,75%	0,01%	0,01%	8,25%	0,01%	0,01%		
				6 місяців	8,25%	0,01%	0,01%	8,75%	0,15%	0,01%		
				12 місяців	8,25%	0,15%	0,01%	8,75%	0,40%	0,01%		
				18 місяців	8,25%	1,15%	0,01%	8,75%	1,40%	0,15%		
24 місяців		8,25%	2,15%	0,90%	8,75%	2,40%	1,15%					
36 місяців		-	3,40%	1,65%	-	3,65%	1,90%					
48 місяців		-	4,40%	2,15%	-	4,65%	2,40%					
60 місяців		-	4,65%	2,40%	-	4,90%	2,65%					
5.		Ощадний плюс	В кінці строку	7 днів	9,00	0,01	0,01	-	-	-		

¹ укладаються або у відділенні Банку або із використанням Системи «Інтернет-сервісу «Му Альфа-Банк»

• Розмір процентних ставок, що застосовуються при частковому знятті або достроковому розторгненні вкладів «Мегаприбуток плюс», «Рантьє плюс»,

«Альфа-Депозит» (якщо дана умова передбачена відповідною Угодою на розміщення вкладу згідно параметрів продуктів) ставлять:

- для вкладів, які були оформлені до 31.12.2016р. - у гривні - 2% річних, у доларах США або євро - 1%, річних за весь період;

- для вкладів, які були оформлені в період з 01.01.2017 по 11.09.2017 р. - у гривні - 2% річних, у доларах США та євро - 0,25% річних за весь період;

- для вкладів, які були оформлені після 12.09.2017р. - у гривні - 2% річних, у доларах США - 0,25% річних, у євро - 0,01% річних за весь період.

Розмір процентних ставок, що застосовуються при частковому знятті або достроковому розторженні вкладу «Лояльний» при достроковому розторженні вкладу протягом перших 31 днів (включно) з дати укладення Угоди на розміщення вкладу - 2% у гривні, 0,25% у доларах США та євро, з 32-го дня - 11% у гривні, 3% у доларах США та 2% у євро.

• На ставки лонгації бонусні програми лояльності по депозитним продуктам не розповсюджуються.

Розмір процентних ставок, що застосовуються при частковому знятті або достроковому розторженні вкладів «Альфа Гучкий» - 0,01% у гривні, доларах США та євро.

• Для вкладів, що розміщені до 07.09.2015 включно, розмір процентних ставок, що застосовуються при частковому знятті або достроковому розторженні вкладу «Ощадний плюс» відповідає ставці залучення даного вкладу (або при пролонгації - ставці, що діє по відповідній Угоді на дату часткового зняття або дострокового розторження вкладу) відповідно до валюти у якій розміщено вклад.

Тарифи по операціях за депозитними рахунками [25]

№	Послуги та операції Банку	Вартість (операції) послуги		ПДВ	Примітки
		національна валюта	іноземна валюта*		
<p>* ВСІ комісії по операціях в іноземній валюті розраховуються у валюті операції (якщо не вказана валюта тарифу) та сплачуються в національній валюті по курсу НБУ на дату проведення операції</p> <p>** В рамках даних Тарифів у разі зазначення вартості послуги як такої, що "не тарифікується", мається на увазі, що зазначена вартість послуги входить до вартості переказів на рахунки у інших банках (п.2.6.2.)</p>					
3.1.	Поповнення третьою особою вкладу "Ощадний" грошовими коштами, внесеними готівкою (у т.ч. по довіреності)	1%		без ПДВ	комісія не стягується при поповненні валютного рахунку по довіреності
3.2.	Видача готівкових грошових коштів через касу Банку та / або безготівкове перерахування грошових коштів з вкладу «Ощадний»	1%		без ПДВ	Від суми операції. У випадку, якщо грошові кошти у сумі, що дорівнює сумі операції, зберігалися на рахунку вкладу «Ощадний» більше ніж 14 календарних днів, комісія не тарифікується**
3.3.	Зберігання ощадного (депозитного) сертифікату на пред'явника в Сейфовому сховищі Банку	Не тарифікується**		без ПДВ	Комісія стягується за кожною Угодою. Послуга зберігання ощадного (депозитного) сертифікату на пред'явника надається лише у випадку розміщення в Банку депозитного вкладу з видачею ощадного (депозитного) сертифікату на пред'явника.

**Банківські відсоткові ставки по депозитам в
Європейському союзі за 2016 – 01.09.2020 роки ***

Reference area	2016	2017	2018	2019	01.2020	09.2020
Austria	0,43	0,36	0,3	0,3	0,2	0,2
Belgium	0,64	0,6	0,59	0,35	0,12	0,39
Cyprus	1,55	1,52	1,17	0,37	0,19	0,1
Germany	0,47	0,35	0,27	0,34	0,25	0,22
Estonia	0,56	0,5	0,66	0,76	0,95	0,7
Spain	0,35	0,1	0,08	0,05	0,04	0,02
Finland	0,74	0,47	0,35	0,31	0,14	0,19
France	1,81	1,02	0,92	0,88	0,8	0,64
Greece			0,61	0,61	0,33	0,24
Ireland	0,21	0,11	0,08	0,04	0,02	0,02
Italy	1,14	0,84	0,69	0,89	1,09	0,72
Lithuania	0,24	0,29	0,34	0,28	0,34	0,2
Luxembourg	0,36	0,4	0,32	0,55	0,11	0,1
Latvia	0,78	0,61	0,76	0,88	0,56	0,65
Malta	1,28	0,98	0,95	0,76	0,77	0,56
Netherlands	1,61	1,37	1,28	1,21	1,01	1,09
Portugal	0,49	0,33	0,2	0,14	0,09	0,07
Slovenia	0,41	0,28	0,27	0,31	0,18	0,17
Slovakia	1,44	0,66	0,86	1,02	0,91	0,81
Euro area (changing composition)	0,7	0,44	0,38	0,37	0,32	0,23

*Примітка: розроблено автором за джерелом [36]

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет **фінансів та банківської справи** Кафедра **банківської справи**
Спеціальність, спеціалізація **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**,
Банківсь

Затверджую

Зав. кафедри _____

« _____ » _____ 201 _____ р.

Завдання

на випускний кваліфікаційний проект (роботу) студентові

ВЕЛЕТНЮКУ ЄВГЕНІЮ ОЛЕКСАНДРОВИЧУ

1. Тема випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ

Затверджена наказом ректора від «03» лютого 2020 р. № 408

2. Строк здачі студентом закінченого проекту (роботи) 22.10.2020 року

3. Цільова установка та вихідні дані до проекту (роботи)

Мета проекту (роботи) дослідження теоретичних засад та практичних аспектів управління залученими коштами банку та розробка пропозицій щодо його покращення

Об'єкт дослідження: процес управління залученими коштами

Предмет дослідження діяльність банку з управління залученими коштами

4. Консультанти по проекту (роботі) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультивання:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

5. Зміст випускного кваліфікаційного проекту (роботи) (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

**РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ
ЗАЛУЧЕНИМИ КОШТАМИ БАНКУ**

**РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ
КОШТАМИ БАНКУ**

2.1 Інструментарій управління залученими коштами банку

2.2 Аналіз залучених коштів АТ «Альфа-банку»

**РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕНИМИ
КОШТАМИ БАНКУ**

3.1 Впровадження світового досвіду з управління залученими коштами банку

3.2 Пропозиції щодо покращення управління залученими коштами банку

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання проекту (роботи)

№ з/п	Етапи виконання випускної кваліфікаційної роботи	Терміни виконання	
		план	факт
1	Узгодження плану та оформлення завдання	До 02.02.2020	24.01.2020
2	Подання статті на кафедру	До 01.04.2020	01.04.2020
3	Вступ. Розділ 1	До 20.04.2020	20.04.2020
4	Розділ 2	До 22.06.2020	22.06.2020
5	Розділ 3. Висновки	До 01.10.2020	01.10.2020
6	Подання роботи на кафедру	До 22.10.2020	22.10.2020
7	Попередній захист	До 02.11.2020	02.11.2020
8	Подання завершеної (переплетеної) роботи	До 20.11.2020	20.11.2020

7. Дата видачі завдання «24» січня 2020 р.

8. Керівник випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

К.е.н. Белянко Лідія Леонідівна _____

(підпис)

9. Керівник освітньо-професійної програми

Д-р е.н. Шульга Наталія Петрівна _____

(підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент-дипломник

Велетнюк Євгеній Олександрович _____

(підпис)

11. Відгук керівника випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено розкриттю теоретичних та методичних питань щодо управління залученими коштами банку.

У випускній кваліфікаційній роботі студентом розглянуто теоретичні засади управління залученими коштами банку, зокрема, варто відмітити сформовану теоретичну модель управління залученими коштами банку, яка розкриває його принципи, методи, цілі, функції та завдання.

Досліджено обсяги та структуру зобов'язань банків України у 2016-2020 рр., проаналізовано рейтинг вітчизняних банків за вкладами.

Визначено чинники впливу на рівень депозитної ставки банків. Досліджено динаміку відсоткових ставок за строковими депозитами та сукупними депозитами у національній валюті банків України. Проаналізовано значення рівня облікової (ключової) ставки НБУ та актуальний стан депозитних ставок у провідних вітчизняних банках станом на 01.09.2020 р.

Досліджено динаміку та структуру залучених коштів АТ «Альфа-банк» у 2016-2020 рр.

Приділено увагу неціновим методам управління залученими коштами банку.

Студентом також розкрито світовий досвід з управління залученими коштами банків, проаналізовано рівень відсоткових ставок у зарубіжних банках провідних країн ЄС у 2016-2020 рр.

Висновки, викладені в роботі, обґрунтовані шляхом проведення відповідних теоретичних узагальнень, аналізу ряду теоретичних та практичних положень і відповідних розрахунків, що проілюстровано значною кількістю таблиць та рисунків.

До недоліків роботи слід віднести недостатнє розкриття цінових методів управління залученими коштами банків..

У цілому випускна кваліфікаційна робота Велетнюка Є.О. відповідає вимогам щодо написання кваліфікаційних робіт, ґрунтується на проведенні власних досліджень з використанням публічної звітності та інших матеріалів банку і заслуговує позитивної оцінки. Рекомендації, зазначені в випускній кваліфікаційній роботі можуть бути використані в практичній діяльності банку.

Керівник випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

Белянко Л.Л. _____

(підпис, дата)

12. Висновок про випускний кваліфікаційний проект (роботу)

Випускний кваліфікаційний проект (робота) студента

Велетнюка Євгенія Олександровича

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник освітньо-професійної програми _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2020 р.

Текст / "Велетнюк Євгеній"

80% / 74%

Проверено Антиплагиатом Длверо

Краткий текст   Полный текст

На наш погляд, це зацікавить клієнтів АТ «Альфа банку», а також дозволить залучити нових. Також в АТ «Альфа-банк» необхідно, на наш погляд, запуснути сімейний пакет - загальний рахунок для всієї сім'ї включаючи картку «Union». Переваги такого пакету досить суттєві, а саме: 1. Загальна історія покупок - здійснюються покупки із загального бюджету; 2. Контроль витрат - можливість слідувати за загальними витратами та планувати сімейний бюджет; 3. Доступний для всіх членів сім'ї - можливість...

Отчет   SEO анализ   Орфография

На наш погляд, це зацікавить клієнтів АТ «Альфа банку», а також дозволить залучити нових.

Також в АТ «Альфа-банк» необхідно, на наш погляд, запуснути сімейний пакет - загальний рахунок для всієї сім'ї включаючи картку «Union». Переваги такого пакету досить суттєві, а саме:

1. Загальна історія покупок - здійснюються покупки із загального бюджету;
2. Контроль витрат - можливість слідувати за загальними витратами та планувати сімейний бюджет;
3. Доступний для всіх членів сім'ї - можливість підключити до 4-х близьких людей до сімейного рахунку, в тому числі і дітей віком від 7 років;
4. Зручність - поповнення сімейного рахунку за допомогою мобільного додатку, та можливість це зробити з певною періодичністю;
5. Легкість в управлінні - можливість підключати та відключати учасників сімейного рахунку за декілька хвилин.

Відкрити такий рахунок досить легко буде за допомогою мобільного додатку Альфа-мобайл і обов'язковою умовою повинна бути, що всі члени сім'ї, які підключаються до сімейного рахунку повинні бути клієнтами АТ «Альфа-банк». Такий пакет дозволить не тільки контролювати сімейний бюджет, а й можливість накопичувати кошти і переводити їх на депозити банку.

Такий пакет послуг буде мати ряд переваг, і приємний бонус - підключити страхові послуги захисту від непередбачених обставин (сімейне страхування). «Пакет Сімейний» забезпечить всім членам родини (до 4-х осіб), що підключені до нього **фінансовий захист** та дозволить не думати про те, де взяти гроші на відновлення здоров'я.

Найдено

домени (13) / страницы (14)

Общий результат

20% 26%

1	privatbank.ua	17%	10%
2	testcashclub.altabank.ua	2%	1%
3	unioncontrol.com.ua	1%	4%
4	2291.brcstivscol.com.ua	1%	2%
5	2997.ilk.com.ua	1%	2%

Весь список

Распределение по тексту

Активация Windows

Статистика по блокам

Что бы активировать windows, не

параметры

tab short 14780070 постійно наражається на небезпеку: на вулиці й у транспорті, на дачі й удома, на

ВІДГУК

на випускн у кваліфікаційну роботу студентки Київського національного торговельно-економічного університету 2 курсу 3м групи спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціалізації «Банківська справа» Велетнюк Є.О. на тему «Управління залученими коштами банку»

Випускн у кваліфікаційну роботу присвячено розкриттю теоретичних та методичних питань щодо управління залученими коштами банку.

У випускній кваліфікаційній роботі студентом розглянуто теоретичні засади управління залученими коштами банку, зокрема, варто відмітити сформовану теоретичну модель управління залученими коштами банку, яка розкриває його принципи, методи, цілі, функції та завдання.

Досліджено обсяги та структуру зобов'язань банків України у 2016-2020 рр., проаналізовано рейтинг вітчизняних банків за вкладами.

Визначено чинники впливу на рівень депозитної ставки банків. Досліджено динаміку відсоткових ставок за строковими депозитами та сукупними депозитами у національній валюті банків України. Проаналізовано значення рівня облікової (ключової) ставки НБУ та актуальний стан депозитних ставок у провідних вітчизняних банках станом на 01.09.2020 р.

Досліджено динаміку та структуру залучених коштів АТ «Альфа-банк» у 2016-2020 рр.

Приділено увагу неціновим методам управління залученими коштами банку.

Студентом також розкрито світовий досвід з управління залученими коштами банків, проаналізовано рівень відсоткових ставок у зарубіжних банках провідних країн ЄС у 2016-2020 рр.

Висновки, викладені в роботі, обґрунтовані шляхом проведення відповідних теоретичних узагальнень, аналізу ряду теоретичних та практичних положень і відповідних розрахунків, що проілюстровано значною кількістю таблиць та рисунків.

До недоліків роботи слід віднести недостатнє розкриття цінових методів управління залученими коштами банків.

У цілому випускна кваліфікаційна робота Велетнюка Є.О. відповідає вимогам щодо написання кваліфікаційних робіт, ґрунтується на проведенні власних досліджень з використанням публічної звітності та інших матеріалів банку і заслуговує позитивної оцінки. Рекомендації, зазначені в випускній кваліфікаційній роботі можуть бути використані в практичній діяльності банку.

Науковий керівник,
канд.екон.наук

Л.Л. Белянко

ВІДГУК

на випускню кваліфікаційну роботу
студента Київського національного торговельно-економічного університету
2 курсу 3м групи спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування» спеціалізації «Банківська справа» Велетнюка Є.О.
на тему «Управління залученими коштами банку»

Випускню кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню теоретичних, практичних та методичних аспектів розвитку і удосконалення методології управління залученими коштами банку з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду.

У випускній кваліфікаційній роботі розкрито економічну сутність поняття управління залученими коштами банку та його значення для стабільної та прибуткової діяльності. Наведено основні методи та принципи управління.

Дослідження здійснене з урахуванням досвіду управління залученими коштами у АТ «Альфа-банк», на основі якого банку запропоновано удосконалення окремих елементів цього управління.

В роботі визначено шляхи удосконалення процесу управління залученими коштами банку та відповідного інструментарію.

Висновки, викладені в роботі, обґрунтовані шляхом проведення відповідних розрахунків та узагальнень і проілюстровані значною кількістю таблиць та рисунків.

До недоліків роботи слід віднести недостатнє розкриття процесу діагностики юридичних осіб-позичальників АТ «Альфа-банк».

У цілому випускня кваліфікаційна робота Велетнюка Є. О. відповідає всім вимогам щодо написання кваліфікаційних робіт, ґрунтується на проведенні власних досліджень з використанням публічної звітності та інших матеріалів банку і заслуговує високої позитивної оцінки. Рекомендації, зазначені в випускній кваліфікаційній роботі можуть бути використані в практичній діяльності банку.

Директор відділення "Київське №7"

АТ «Альфа-банк»

Федорцов Р.Ю.